

**ΚΟΙΝΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ**

«ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Κατεύθυνση: Διεθνής Ασφάλεια.

Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων.

Τίτλος: *Ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, η δράση τους στο Ιράκ. Προώθηση ή οπισθοδρόμηση για τη διεθνή ασφάλεια ;*

Συγγραφέας : Γιαννάκης Ευάγγελος.

A.M. : 3033201360007.

Επιβλέπων καθηγητής : Νικόλαος Τζιφάκης.

Ημερομηνία παράδοσης : 15/5/2015.

Περιεχόμενα.

1. Εισαγωγή σελ.6.
2. Ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας, μια εννοιολογική προσέγγιση σελ.10.
3. Ο πόλεμος στο Ιράκ, το περιβάλλον γύρω από αυτόν και οι Ι.Ε.Α. σελ.18.
4. Η δράση των Ι.Ε.Α και η παρουσία τους στο Ιράκ σελ.26.
5. Συμπεράσματα σελ.34.
6. Πηγές σελ.40.

Περίληψη.

Οι ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας (I.E.A.) αποτελούν στις μέρες μας ένα αναπόσπαστο τμήμα των συγκρούσεων σε διαφορετικά πεδία μαχών. Η παρουσία των μισθοφόρων εδώ και αρκετές χιλιάδες χρόνια , οδήγησε και στην εξέλιξη τους με τη μορφή επιχείρησης. Με τη λήξη του ψυχρού πολέμου η ανάπτυξη των εργολάβων της ασφάλειας υπήρξε ταχύτατη και προς αρκετά διαφορετικά πεδία. Η ανάπτυξη αυτή δημιούργησε, ωστόσο, και καινούργια προβλήματα τα οποία έπρεπε να αντιμετωπισθούν και αφορούσαν τη λειτουργία και τη δράση των I.E.A. Το κυριότερο από αυτά τα προβλήματα αφορούσε, ανέκαθεν, το νομικό πλαίσιο το οποίο υπάρχει και αφορά τη λειτουργία τους. Με αυτά τα δεδομένα και μέσα σε ένα λεπτό , από άποψη ισορροπιών, διεθνές πεδίο ξεκινά η δεύτερη επέμβαση των δυτικών συμμάχων στο Ιράκ. Ο ρόλος που οι I.E.A. κλήθηκαν και εδώ να διαδραματίσουν υπήρξε καθοριστικός αν και σε αρκετά σημεία αμφιλεγόμενος. Η τροπή που πήραν οι συγκρούσεις στο Ιρακινό έδαφος έκανε την παρουσία τους αναγκαία. Αυτό έγινε εξαιτίας των ταχύτατων αντανεκλαστικών που διαθέτουν αλλά και την μεγάλη ευελιξία στα πεδία των μαχών. Με αυτά τα δεδομένα αναπτύσσεται η παρακάτω μελέτη με αποκλειστικό σκοπό να διερευνήσει αυτό το σύνθετο φαινόμενο. Το μέλλον θα δείξει εάν και κατά πόσο οι I.E.A. θα εξακολουθήσουν να δρουν σε μελλοντικές συγκρούσεις ανά την υφήλιο. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα αποτελέσματα από τη δράση τους στον δεύτερο πόλεμο του Κόλπου αυτό φαντάζει εξαιρετικά βέβαιο.

Ακρωνύμια-Συντομογραφίες.

Σε ολόκληρη την έκταση της παρακάτω έρευνας υπάρχουν ορισμένες συντομογραφίες. Είναι αναγκαίο να παρουσιαστούν πριν το κύριο μέρος της εργασίας για τη διευκόλυνση του αναγνώστη. Θα καταγραφούν οι πλέον βασικές συντομογραφίες και όχι κάποιες ευρείας χρήσης όπως ο Ο.Η.Ε.

1. **I.E.A.** Ιδιωτικές Εταιρείες Ασφάλειας.
2. **B.S.A.S.** British Special Air Service.
3. **C.P.A.** Coalition Provisional Authority.
4. **D.A.A.** Defense Authorization Act.
5. **DoD** Department of Defense.
6. **I.P.O.A.** International Peace Operations Association.
7. **J.T.S.C.C.** Joint Theater Support Contracting Command
8. **M.C.C.** Military Consulting Company.
9. **M.P.C.** Military Provider Company.
10. **P.M.C.** Private Military Companies.
11. **P.S.C.** Private Security Companies.
12. **R.U.F.** Rules Use of Force.

1.Εισαγωγή.

Η φαινομενική ολοκλήρωση του πολέμου στο Αφγανιστάν ακολούθησε η εισβολή των συμμαχικών δυνάμεων στο γειτονικό Ιράκ τον Μάρτιο του 2003. Οι λόγοι που σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε η επιχείρηση αυτή είναι λίγο έως πολύ γνωστοί και από πολλούς ερευνητές κατακριτέοι. Η γενικότερη στόχευση ήταν η ανατροπή του καθεστώτος του Saddam Hussein ενός δικτάτορα, ο οποίος είχε στην κατοχή του επικίνδυνα οπλικά συστήματα ικανά να πλήξουν τους δυτικούς συμμάχους. Οι επιχειρήσεις αυτές εντάσσονταν στον πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας, που είχε εξαπολύσει ο πρόεδρος George Bush, την επαύριον των τρομοκρατικών επιθέσεων του 2001 στο Αμερικανικό έδαφος. Κύριος σύμμαχος των Η.Π.Α. αποτελούσε το Ηνωμένο Βασίλειο υπό την πρωθυπουργία του Tony Blair, το οποίο συμμετείχε, με ενεργό ρόλο, και στις δυο επιχειρήσεις (Αφγανιστάν, Ιράκ). Οι συμμαχικές δυνάμεις ανέπτυξαν στρατιωτική δράση τους την Άνοιξη του 2003 στο έδαφος του Ιράκ. Ο πόλεμος χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο διαδραματίζεται μέχρι την πτώση της κυβέρνησης Hussein και την κατάληψη της Βαγδάτης τον Απρίλιο του ίδιου έτους. Το δεύτερο λαμβάνει χώρα με την έναρξη των εχθροπραξιών ανάμεσα σε Ιρακινούς αντάρτες και στις συμμαχικές δυνάμεις αλλά και στην νέα Ιρακινή κυβέρνηση ,που είχε εν τω μεταξύ σχηματιστεί.

Ήταν όμως επί της ουσίας το Ηνωμένο Βασίλειο ο κυρίως σύμμαχος των Η.Π.Α. στις δυο αυτές πολεμικές συγκρούσεις ; Τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει αναπτυχθεί, σε μεγάλο βαθμό, ένας τομέας που καταγράφεται σαν το δεύτερο αρχαιότερο επάγγελμα της ανθρώπινης ιστορίας, αυτό του μισθοφόρου. Οι ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας (I.E.A.) ή οι εργολάβοι της ασφάλειας ανέπτυξαν και στο Ιράκ σημαντική δράση. Ενεργούσαν παράλληλα και αρκετές φορές σε πλήρη συνεργασία με τους συμμαχικούς εθνικούς στρατούς. Ήταν τέτοια η ανάπτυξη και η δράση τους στο Ιράκ που, θεωρούνται ως ο σημαντικότερος εταίρος των Ηνωμένων Πολιτειών , μια σκιώδης δύναμη ικανή να φέρει εις πέρας σπουδαία αποτελέσματα. (Keefe, 2004,7-13).

Οι εταιρείες αυτές χρησιμοποιούνται κατά κόρον, τις τελευταίες δεκαετίες από διάφορες κυβερνήσεις αλλά και διεθνείς οργανισμούς, σε διαφορετικές αποστολές ανά την υφήλιο. Οι πλέον σημαντικοί λόγοι που προτιμώνται στο πεδίο της δράσης είναι η επιχειρησιακή τους ικανότητα , η αναπτυγμένη εξειδίκευση τους και, φυσικά, η δυνατότητα που προσφέρουν στους εργοδότες τους να μην χρησιμοποιήσουν δικά τους μέσα για την επίτευξη των στόχων τους. Δεν είναι πάντοτε η δράση τους όμως επιτυχημένη με πολλά παραδείγματα όπως αυτό στον πόλεμο της Βοσνίας. Δημιουργούνται αρκετά ερωτήματα σχετικά με την ύπαρξη και τη λειτουργία τους. Ενδεικτική είναι η σχετικά νεφελώδης κατάσταση, που επικρατεί γύρω από τις συγκεκριμένες εταιρείες με το νομικό πλαίσιο που τις διέπει και κατά πόσον αυτό είναι δυνατόν να εφαρμοστεί. Κατ' αυτόν τον τρόπο και υπό αυτές τις συνθήκες οι I.E.A. μπήκαν με τη σειρά τους στο δεύτερο πόλεμο του κόλπου και αυτομάτως στον πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας. Το πόσο αποτελεσματική ήταν η

χρησιμοποίηση τους στον πόλεμο στο Ιράκ και εάν η δράση τους ήταν έννομη, βάσει των διεθνών κανόνων δικαίου, θα εξεταστεί στην παρούσα εργασία (Fogarty, August 2010,5-17). Η έρευνα διεξάγεται σε μια ορισμένη χρονική περίοδο. Ξεκινά το 2003 με την έναρξη του πολέμου και ολοκληρώνεται στα τέλη του 2010 με την εκλογή της νέας Ιρακινής κυβέρνησης.

Προκύπτουν τρία ερωτήματα από τα παραπάνω: 1) πως δημιουργήθηκε η ανάγκη για ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας, 2) εάν είναι σύγχρονο φαινόμενο και 3) από πού ξεκίνησε. Μια μικρή ιστορική αναδρομή είναι απαραίτητη στο αρχικό αυτό στάδιο της μελέτης.

Οι πρώτες αναφορές για μισθοφόρους στρατιώτες γίνονται στην αρχαία Αίγυπτο, Μεσοποταμία και Περσία αν και ο θεσμός αναπτύχθηκε ιδιαίτερα την ελληνιστική περίοδο. Στην αρχαία Ελλάδα οι έμμισθοι στρατιώτες εμφανίζονται αργότερα καθώς έρχονταν σε σύγκρουση με την αντίληψη του πολεμιστή-πολίτη της πόλης κράτους. Ωστόσο οι αυξημένες ανάγκες του Πελοποννησιακού Πολέμου (431-404 π.χ.) έκαναν την εμφάνιση, τέτοιων στρατιωτών, επιτακτική. Το ίδιο ισχύει και μεταγενέστερα στην εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου (336-323 π.χ.). Παρόμοια ανέπτυξε η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία τη δράση των μισθοφόρων, σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες δυνάμεις της σε στεριά και θάλασσα καθώς και η Βυζαντινή αυτοκρατορία (Garlan,1980,13-26). Κατά το μεσαιώνα η χρήση μισθοφόρων ήταν ανεπτυγμένη και ειδικά σε συγκρούσεις μεγάλης κλίμακας όπως ο εκατονταετής πόλεμος και οι συγκρούσεις των ιταλικών βασιλείων κατά την αναγέννηση. Οι πλέον θανατηφόρες μονάδες θεωρούταν οι Ελβετοί μισθοφόροι που οι τοπικοί άρχοντες αποκτούσαν από τα διάφορα καντόνια (Mallet,1974,9-12). Ιδιαίτερη ωστόσο ανάπτυξη δόθηκε στη συγκεκριμένη μορφή στρατεύματος από το 1990 και ύστερα , καθώς ο διαχωρισμός του κόσμου σε ζώνες επιρροής ήταν πλέον παρελθόν και οι περιφερειακές συγκρούσεις επικρατούσαν όπως και κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Η μείωση των οικονομικών μεγεθών που δαπανούνταν για στρατιωτικές δαπάνες έδωσε ώθηση αρχικά τη δεκαετία του 1990 στην ανάπτυξη των εργολάβων της ασφάλειας . Η δημιουργία πολλών μικρών νέων κρατών οδήγησε προς αυτήν την κατεύθυνση καθώς δεν είχαν ούτε την τεχνολογική ούτε τη διοικητική ικανότητα για να αναπτύξουν ανάλογες στρατιωτικές δυνάμεις. Έτσι μια σειρά παραγόντων άρχισε σταδιακά να διαμορφώνει και την ανάλογη αγορά για τις επιχειρήσεις αυτές καθώς και να διευρύνει το πελατολόγιο τους. Παράλληλα ήταν αναγκαίο να διαμορφωθεί και ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο θα έθετε τους κανόνες για την λειτουργία τέτοιων εταιρειών. Αυτό φυσικά, συνάντησε δυσκολίες και είναι μέχρι σήμερα υπό εξέλιξη. Κλείνοντας αυτήν την παράγραφο αξίζει να τονιστεί ότι η ανάπτυξη αυτών των ιδιωτικών στρατών δημιουργεί μια σειρά από ζητήματα για τα κυρίαρχα κράτη, ειδικά σε ότι έχει να κάνει με την κυριαρχία και την άσκηση νομιμοποιημένης βίας (Baum, M. McGahan,2009,19-24).

Στη παρούσα έρευνα γίνεται μια μικρή εννοιολογική ανάλυση του φαινομένου των ιδιωτικών εταιρειών ασφάλειας αλλά και του περιβάλλοντος που διαμορφώνεται

γύρω από αυτές. Οι εξεταζόμενες επιχειρήσεις είναι στις μέρες μας αρκετά σύνθετες σε μια σειρά ζητημάτων, καθώς συνεχίζουν να εξελίσσονται με ταχύτατους ρυθμούς αφού η ανάγκη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους είναι σταθερή. Για το λόγο αυτό γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής των Ι.Ε.Α. βασισμένη στα συμβόλαια και τα πελατολόγια τους. Άξιο αναφοράς είναι και το νομικό το πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι οι εθνικές νομοθεσίες φαίνεται να είναι σε καλύτερη θέση στη διαμόρφωση και επιτήρηση των εν λόγω εταιρειών καθώς το διεθνές δίκαιο εξακολουθεί να σχηματίζεται με αργούς ρυθμούς. Σημαντικό ρόλο στη πολυσύνθετη εξέταση του φαινομένου αποτελούν και τα σημαντικά κενά που φαίνεται να δημιουργούνται από την ύπαρξη των επιχειρήσεων αυτών στα δημοκρατικά πολιτεύματα. Επιπλέον η συνύπαρξη με τους εθνικούς στρατούς φαντάζει σε αρκετές περιπτώσεις αρκετά δύσκολη. Ένα πρόσθετο εμπόδιο είναι και η αμφισβήτηση που δημιουργείται στην άσκηση νόμιμης βίας από τον αποκλειστικό φορέα της που δεν είναι άλλος από τα ίδια τα κράτη.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια ανάλυση του περιβάλλοντος αλλά και των γεγονότων της επέμβασης των Η.Π.Α. στο Ιράκ, με τη συνδρομή των ιδιωτικών εταιρειών παροχής ασφάλειας. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στις 11/09/2001 άλλαξαν την αμερικανική οπτική στα διεθνή θέματα και την αντιμετώπιση τους με τις στρατιωτικές επεμβάσεις, ενάντια στον νέο εχθρό, να κρίνονται αναγκαίες. Στην περίπτωση του Ιράκ τα πολιτικά κίνητρα ήταν , όπως αποδείχθηκε, περισσότερο δυνατά από τα ηθικά και νομικά ώστε να οδηγήσουν στην απόφαση για επέμβαση. Εδώ είναι αναγκαίο να υπάρξει μια καταγραφή τόσο των πολεμικών επιχειρήσεων όσο και της παρουσίας των Ι.Ε.Α. Παράλληλα με τις εξελίξεις, πολιτικές και στρατιωτικές, οι εργολάβοι της ασφάλειας εκτελούσαν τα έργα τα οποία αναλάμβαναν, άλλες φορές τηρώντας τους διεθνείς κανόνες και άλλες προσπερνώντας τους. Η παρουσία τους στην σύγκρουση αυτή είχε τόσο θετικές όσο και αρνητικές στιγμές με αδιαμφισβήτητη, πάντως, την συμμετοχή τους στις επιχειρήσεις, σε όλες τις φάσεις του πολέμου. Η εσωτερική πίεση και το οικονομικό βάρος οδήγησαν στην Αμερικανική απεμπλοκή από το Ιράκ. Ο στόχος όμως που είχε τεθεί παράμενε ανολοκλήρωτος και η κατάσταση οδηγείται και πάλι στην αβεβαιότητα, στην ευρύτερη περιοχή.

Ακολουθεί μια παρουσίαση της αρκετά στενής σχέσης των Ι.Ε.Α. και του κράτους. Στο τμήμα αυτό της εργασίας αποτυπώνεται ο τρόπος με τον οποίο το φαινόμενο των εργολάβων της ασφάλειας αναπτύχθηκε στον πόλεμο του Ιράκ. Διακρίνεται μια αναγκαιότητα των εμπλεκόμενων κρατών να συνεργαστούν με τις Ι.Ε.Α. σε αρκετά τμήματα των εχθροπραξιών αλλά και μετά το πέρας αυτών. Έτσι ο επαναπροσδιορισμός της ζητούμενης δράσης των Ι.Ε.Α. από τα κράτη είναι αναγκαίο να εξετασθεί παράλληλα και με άλλες παραδοχές όπως η ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας. Η ανάπτυξη αυτή οδηγεί τα κράτη στη σύναψη συμβολαίων με ανάλογες εταιρείες, κάτι που φάνηκε και στην περίπτωση του Ιράκ. Αυτό που είναι βέβαιο αφορά την ύπαρξη τόσο πλεονεκτημάτων όσο και μειονεκτημάτων της δράση

των εργολάβων της ασφάλειας. Έτσι οι εθνικές κυβερνήσεις καλούνται ν' αυξήσουν τα πλεονεκτήματα και να ελαττώσουν τα μειονεκτήματα, επωφελούμενες προς το συμφέρον των στόχων, που κάθε φορά θέτουν. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο και στην ποικιλομορφία των δράσεων που οι Ι.Ε.Α. μπορούν να αναπτύξουν. Κάτι τέτοιο, φαίνεται να έχει γίνει αντιληπτό από την κυβέρνηση των Η.Π.Α. Έτσι δικαιολογείται και η μεγάλη ανάπτυξη ανάλογων εταιρειών στα πεδία των μαχών του Ιράκ αλλά και γενικότερα όπου τους ζητήθηκε.

Σε ολόκληρη την έκταση της έρευνας η παρουσία των εργολάβων της ασφάλειας στην επέμβαση στο Ιράκ γίνεται αντιληπτή. Υπάρχουν παραδείγματα που υποστηρίζουν τόσο την αρνητική όσο και τη θετική διάσταση της δράσης τους στην εξεταζόμενη περίοδο. Είναι εμφανές ότι η συμβολή των Ι.Ε.Α. υπήρξε καθοριστική για την επίτευξη των στόχων των δυτικών συμμάχων. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία οι εν λόγω εταιρείες έχουν, τις βοήθησε να δράσουν στο Ιράκ. Αυτό από μόνο του είναι ικανό να αφήσει μια θετική εικόνα για τον ρόλο που διαδραμάτισαν αλλά και για όποια τυχόν μελλοντική τους δράση.

2.Ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας, μια εννοιολογική προσέγγιση.

Αρχικά καταβάλλεται μια προσπάθεια εννοιολογικής καταγραφής των εταιρειών εκείνων, οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας (I.E.A.). Επιχειρείται ο διαχωρισμός και η καταγραφή τους ανάλογα με τον τύπο των εταιρειών αυτών, το πελατολόγιο και τα συμβόλαια που συνάπτουν. Επιπρόσθετα γίνεται αναφορά στο νομικό πλαίσιο, που διέπει τη λειτουργία τους και τέλος στις προκλήσεις που προκύπτουν λόγω των εργολάβων της ασφάλειας, όπως αποκαλούνται. Ο διαχωρισμός τους εξαρτάται από τη δραστηριότητα την οποία αναπτύσσουν και το ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν. Το πελατολόγιο τους καλύπτει ιδιώτες, κράτη και διεθνείς οργανισμούς αναλόγως των συμβολαίων, τα οποία καλούνται να περατώσουν. Το νομικό πλαίσιο αφορά τις εγχώριες και διεθνείς προσπάθειες, που στοχεύουν στη δημιουργία κανόνων για τον καθορισμό των ενεργειών τους. Οι προκλήσεις οι οποίες δημιουργούνται αντιμετωπίζονται από τα εθνικά κράτη, τα οποία αποτελούν τους κυριότερους πελάτες τους. Σήμερα παρατηρείται μια ραγδαία ανάπτυξη εταιρειών, οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας (I.E.A.). Οι επιχειρήσεις αυτές επωφελούνται από τις εμφύλιες και περιφερειακές συγκρούσεις, που συχνά λαμβάνουν χώρα διεθνώς. Ένα στίγμα των εν λόγω εταιρειών αποτυπώνεται στη ρήση του πρώην γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Kofi Annan ‘‘ ο κόσμος μπορεί να μην είναι ακόμα έτοιμος να ιδιωτικοποιήσει την ειρήνη’’ (Fidler, Catan,2003,3).

2.1 Τύπος εταιρειών-διαχωρισμός τους.

Επιβάλλεται ο διαχωρισμός των επιχειρήσεων αυτών με κριτήριο τη χρήση τους από εργοδότες , τη δραστηριότητα-ρόλο και το μέγεθός τους. Διαχωρίζονται σε ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρείες (Private Military Companies, PMCs) και σε ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας (Private Security Companies, PSCs). Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία , τις ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρείες, υπάρχει ένας επιπλέον διαχωρισμός ο οποίος σχετίζεται με την εμπλοκή και τη δραστηριότητα τους στα πεδία των μαχών. Έτσι προκύπτουν α) οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν ενεργά σε συγκρούσεις (Military Provider Companies), β) οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες σε επίπεδο συμβουλών ανάλυσης και εκπαίδευσης (Military Consulting Companies) γ) οι επιχειρήσεις, οι οποίες δρουν σε επίπεδο υποστήριξης στρατιωτικών μονάδων με τεχνική υποστήριξη ή μεταφορές (Military Support Companies) (Singer, 2001,186-220). Αξίζει να σημειωθεί ένας ακόμη διαχωρισμός των αρχικών κατηγοριών (PMCs-PSCs). Στο διαχωρισμό αυτόν ασκείται έντονη κριτική. Η κριτική έγκειται στη διασάφηση του ρόλου επιθετικής και αμυντικής εταιρείας. Ο εν λόγω διαχωρισμός αναφέρεται σε α) εταιρείες που καλύπτουν επιχειρήσεις με επιθετικό ρόλο (στρατιωτικές εταιρείες) και β) εταιρείες που καλύπτουν επιχειρήσεις με αμυντικό ρόλο (εταιρείες ασφάλειας). Αναφέρονται και άλλοι διαχωρισμοί των εταιρειών αυτών, σ’ ότι αφορά τον επιχειρησιακό τους, κυρίως, ρόλο.

Οι εταιρείες αυτές καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα αναφορικά με το μέγεθός τους. Στις εταιρείες αυτές (I.E.A.) εντοπίζονται πολυεθνικές επιχειρήσεις, (G4S) οι οποίες διαθέτουν αρκετά μεγάλο αριθμό υπαλλήλων και προϋπολογισμούς δεκάδων εκατομμυρίων δολαρίων. Εν αντιθέσει προς τις πολυεθνικές εταιρείες, δρουν και αντίστοιχες, με μικρότερο μέγεθος σε τοπικό επίπεδο. Σ' αρκετές περιοχές του πλανήτη έχει παρατηρηθεί αύξηση της ζήτησης των εν λόγω εταιρειών (I.E.A.) ακόμη και μετά τη λήξη των πολεμικών συγκρούσεων. Σ' αυτήν την περίπτωση η δράση τους επικεντρώνεται στην καταπολέμηση του εγκλήματος, στην περιφρούρηση επιχειρήσεων και ιδιωτικών περιουσιών. Υπάρχουν επιχειρήσεις κολοσσοί (DynCorp International) ανάμεσα στις εταιρείες αυτές (I.E.A.) οι οποίες δραστηριοποιούνται σε εύφλεκτες περιοχές του πλανήτη όπως το Ιράκ και το Αφγανιστάν. Η WatchGuard International είναι η πρώτη εταιρεία στον εξεταζόμενο τομέα με ανάλογο μέγεθος. Η εταιρεία αυτή στρατολογούσε απόστρατους από την British Special Air Service (B.S.A.S.) (Lilly,2000,12-14).

Έχει παρατηρηθεί, αρκετά συχνά, οι εταιρείες αυτές να διαθέτουν μεγαλύτερη εξειδίκευση και τεχνογνωσία από ορισμένα κράτη. Τα πλέον αδύναμα κράτη εκχωρούν, στις εν λόγω εταιρείες, ένα τμήμα της ασφάλειάς τους. Η βασική αιτία η οποία εξετάζεται είναι η σχέση ανάμεσα στις εθνικές κυβερνήσεις και τις I.E.A. επειδή αποτελούν τους κύριους εργοδότες των δευτέρων.

Αλλά γιατί τα κράτη κρίνουν πως η ανάθεση, έστω και ενός τμήματος της ασφάλειάς τους, μπορεί να παραχωρηθεί, μέσω ενός συμβολαίου, σε μια I.E.A. ; Η απάντηση είναι απλή: γιατί αποβλέπουν στο συμφέρον τους. Αυτό δικαιολογείται από τέσσερα επιχειρήματα: 1) οι υπάλληλοι των εταιρειών αυτών πληρώνονται, σαφώς, με λιγότερα χρήματα 2) οι κυβερνήσεις δεν χρειάζεται να παρέχουν επιπλέον υποστήριξη, όπως ιατρική φροντίδα στις εταιρείες αυτές, ανάλογη με αυτή την οποία παρέχουν στις στρατιωτικές τους δυνάμεις 3) οι ιδιωτικές εταιρείες, που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας, έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν τη στρατιωτική τους παρουσία σε περίπτωση ανάγκης, χωρίς καθυστέρηση αλλά και περαιτέρω κόστος και 4) όταν οι εταιρείες αυτές επικεντρώνονται σε παροχή υπηρεσιών χωρίς άμεση εμπλοκή σε πεδία μαχών αλλά έχουν υποστηρικτικό ρόλο, δίνουν τη δυνατότητα στους τακτικούς στρατούς να δράσουν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Ωστόσο δημιουργείται το ερώτημα κατά πόσο είναι τα κράτη σε θέση, ως αποκλειστικά νόμιμοι φορείς της βίας, να παραχωρήσουν το δικαίωμα τους αυτό αλλά και κατά πόσο μπορούν να συνάψουν συμβάσεις για τέτοιου είδους έργα και, φυσικά, να ελέγξουν την ορθή εκτέλεση τους. Η πρώτη κατηγορία (PMCs) συνάπτει συμβόλαια στρατιωτικού χαρακτήρα (στρατιωτικές επιχειρήσεις και ανοικοδόμηση εμπόλεμων περιοχών). Ο ρόλος της δεύτερης κατηγορίας (PSCs) αφορά συμβόλαια για την παροχή υπηρεσιών ασφάλειας ατόμων και περιουσιακών στοιχείων. Στο επόμενο κεφάλαιο θα γίνει μια παρουσίαση των πελατών και των συμβολαίων τα οποία συνάπτονται από τις εξεταζόμενες εταιρείες.

2.2 Πελατολόγιο-συμβόλαια.

Οι πελάτες οι οποίοι υπογράφουν συμβόλαια μαζί τους είναι κυρίως κράτη, ιδιώτες αλλά και διεθνείς οργανισμοί. Οι πελάτες των ιδιωτικών εταιρειών ασφάλειας ποικίλουν από ιδιώτες μέχρι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς (Abrahamsen and Williams,2007,237-53). Οι πελάτες και των δυο κατηγοριών, όπως αναφέρθηκε, μπορεί να ποικίλουν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι ακόμα και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έχει κάνει χρήση τέτοιων εταιρειών σε ειρηνευτικές διαδικασίες, όπως στο ανατολικό Τιμόρ το 2001. Επίσης καθημερινό παράδειγμα παρουσίας τους είναι η παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά κέντρα και τράπεζες, όπου οι πελάτες τους είναι, προφανώς, ιδιώτες. Ο πλέον σημαντικός πελάτης που απευθύνονται οι Ι.Ε.Α. είναι τα εθνικά κράτη. Η σύναψη των συμβολαίων με τις επιχειρήσεις αυτές μπορεί να προκύψει προβληματική, ειδικά, όσον αφορά ζητήματα που έχουν σχέση με το κόστος και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Για παράδειγμα όταν ο εντολέας (κράτος) συνάπτει ένα συμβόλαιο μ' ένα πάροχο (ιδιωτική εταιρεία) και οι παρεχόμενες πληροφορίες από το δεύτερο είναι ανεπαρκείς τότε και η εκτέλεση των απαιτούμενων ενεργειών τις οποίες αυτός πρέπει, βάση του συμβολαίου, να πράξει, ενδέχεται να είναι χαμηλής ποιότητας. Γίνεται αντιληπτό ότι είναι απαραίτητος ο έλεγχος από την πλευρά του πελάτη για την τήρηση των δεσμεύσεων του συμβολαίου. Όπως έχει παραδεχθεί και το General Accounting Office των Η.Π.Α. κατά την περίοδο 1995-2000 στα Βαλκάνια, τα συμβόλαια με συγκεκριμένες εταιρείες, κόστισαν αρκετά εκατομμύρια δολάρια. Αιτία αποτέλεσαν οι ελλιπείς πληροφορίες για το προσωπικό, τη χρέωση και την υπέρβαση στην παραγωγή και στο κόστος (<http://www.gao.gov/new.items/ns00225.pdf>). Ζήτημα δημιουργείται όταν υπάρχουν συνθήκες μονοπωλίου, στις ζητούμενες υπηρεσίες, από έναν εντολέα αλλά και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τον πάροχο. Αυτή η περίπτωση είναι δύσκολο να συμβεί λόγω των προηγούμενων επιτυχημένων συμβολαίων που οι εταιρείες αυτές είχαν. Συνθήκες μονοπωλίου δημιουργούνται με τη σύναψη μακροχρόνιων συμβολαίων, τα οποία, συχνά, επαναδιαπραγματεύονται κατά τη διάρκεια ζωής τους. Αυτό συμβαίνει αφενός όταν οι εταιρείες έχουν μια μοναδική τεχνογνωσία σε ένα συγκεκριμένο τμήμα των ζητούμενων υπηρεσιών και αφ' ετέρου όταν οι προσφορές τους στον εντολέα είναι πολύ πιο ανταγωνιστικές από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση (Singer,2001,151-152). Ζήτημα, ενδεχομένως, στη σύναψη ενός τέτοιου συμβολαίου, μπορεί να προκύψει όταν οι εργολάβοι της ασφάλειας προσλαμβάνουν προσωπικό από τρίτες ή τέταρτες χώρες. Όπως γίνεται αντιληπτό η επίβλεψη από τον εκάστοτε πελάτη, το κράτος, γίνεται αυτόματα πιο δύσκολη, αν ληφθεί υπόψη και η διάρθρωση, με μορφή αλυσίδας, των επιχειρήσεων αυτών με τις δεκάδες θυγατρικές τους. Μικρότερη επίβλεψη από τα κράτη υπάρχει όταν οι επιχειρήσεις αυτές αναλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών με μη εξουσιοδοτημένο προσωπικό. Αντίθετα πιο εύκολη γίνεται η επίβλεψη για την τήρηση του συμβολαίου και της πορείας του έργου όταν οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφορούν εγγενώς κυβερνητικές λειτουργίες, σε συγκεκριμένα μέρη και τοποθεσίες.

Αυτό διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τα κράτη. Θεωρείται ότι περισσότερο οικονομικές είναι οι υπηρεσίες οι οποίες απαιτούν χαμηλή εξειδίκευση και ειδικά όταν λαμβάνουν χώρα κατ' επανάληψη. Αντίθετα οι υπηρεσίες που απαιτούν υψηλή εξειδίκευση κοστίζουν, σαφώς, περισσότερο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μπορεί να θεωρηθεί η ιδιωτικοποίηση των φυλακών (Petersohn, 2010,531-52). Η σύναψη ανάλογων συμβολαίων δεν είναι δυνατό να αφήνεται από κανένα κράτος στις διαθέσεις των αγορών, στα κίνητρα των επιχειρήσεων και στις όποιες αλλαγές στα κόστη. Το κίνητρο αυτών των επιχειρήσεων, όπως και κάθε επιχείρησης, είναι το κέρδος. Όμως, δεν πρέπει οι πελάτες τους να επιτρέπουν την περικοπή, την αλλαγή ή και ακόμα την ακύρωση ενός μέρους του συμβολαίου τους επειδή κρίνεται ασύμφορο από τις εταιρείες. Στην περίπτωση αυτή θα έμεναν εκτεθειμένες οι υπόλοιπες μονάδες ενός ευρύτερου σχεδίου εάν οι εταιρείες έκριναν πως η εκτέλεση μιας ενέργειας κοστίζει υπέρογκα. Άλλωστε οι ιδιώτες πάροχοι υπηρεσιών ασφάλειας δεν υπόκεινται στο στρατιωτικό δίκαιο. Η ανάπτυξη των Ι.Ε.Α. είναι, σε αρκετές περιπτώσεις, ανομοιογενείς και με αρκετές διαφορές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η σχεδόν πάγια τακτική των επιχειρήσεων αυτών, οι οποίες προέρχονται από τις Η.Π.Α, να συνάπτουν ξεχωριστά συμβόλαια με μικρότερες εταιρείες ή με εργολάβους που αναλαμβάνουν συγκεκριμένα τμήματα. Γίνεται έτσι αντιληπτό πόσο πολύπλοκος μπορεί να γίνει ο έλεγχος των επιχειρήσεων αυτών αν συνυπολογιστεί και ο μεγάλος αριθμός των υπεράκτιων θυγατρικών τους (Tzifakis,2012,34-42). Πρόβλημα, ωστόσο, συχνά δημιουργείται με το διαχωρισμό των μισθοφόρων από τις Ι.Ε.Α. Αν και η δράση των μισθοφόρων έχει καταστεί παράνομη από τις δυο διεθνείς συμβάσεις του 1989 (A/RES/44/34 72nd). Αυτές οι συμβάσεις δεν καλύπτουν επαρκώς τις εξεταζόμενες εταιρείες. Γίνεται αντιληπτή η σημασία του νομικού πλαισίου για τη λειτουργία των Ι.Ε.Α. και τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει.

2.3 Νομικό πλαίσιο.

Οι κανόνες οι οποίοι περιβάλλουν κάθε τμήμα της ζωής μας συνεχώς διαμορφώνονται και εξελίσσονται. Έτσι και στις Ι.Ε.Α. μπορούμε να ισχυριστούμε πως το νομικό πλαίσιο γύρω από αυτές ακόμα εξελίσσεται. Η προσπάθεια αυτή γίνεται από κοινού, τόσο από τις εθνικές νομοθεσίες όσο και από το διεθνές δίκαιο. Ο Ο.Η.Ε. όμως δεν έχει έναν ξεκάθαρο ορισμό για τους μισθοφόρους και τη δράση τους. Αυτό, με τη σειρά του, δεν εμποδίζει τη δημιουργία διεθνών κανόνων για τη λειτουργία εταιρειών ασφαλείας, την περαιτέρω δηλαδή ιδιωτικοποίηση της ασφαλείας. Άλλωστε οι περισσότερες από τις εταιρείες αυτές λειτουργούν σαν μια οποιαδήποτε επιχείρηση. Έχουν ορισμένη δομή, είναι συνήθως εντάσεως κεφαλαίου και λαμβάνουν τακτική χρηματοδότηση. Από τους υπάρχοντες διεθνείς κανόνες δημιουργούνται κενά που οφείλονται κυρίως: α) στον μη επαρκή ορισμό των εργολάβων της ασφαλείας β) στην αργή επικύρωση των υπαρχουσών συμβάσεων από τα κράτη και γ) στη σχεδόν ανύπαρκτη εφαρμογή των συγκεκριμένων συμβάσεων. Αυτός είναι άλλωστε και ο κύριος λόγος για τον οποίο οι εθνικές νομοθεσίες είναι σε πλεονεκτικότερη θέση. Αυτές καθορίζουν τη δράση και τον τρόπο λειτουργίας των εταιρειών αυτών, παρά τις προσπάθειες για διευθέτηση επίμαχων υποθέσεων, μέσω

του διεθνούς ποινικού δικαστηρίου (Holmqvist, 2005,42-58). Στην περίπτωση αυτή, χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι προσπάθειες της κυβέρνησης των Η.Π.Α. για τη δημιουργία ενός πλαισίου ελέγχου των εξεταζόμενων επιχειρήσεων. Μια τέτοια αρχή είναι η Coalition Provisional Authority (C.P.A), η οποία συστάθηκε με σκοπό τον έλεγχο των ιδιωτικών εταιρειών παροχής ασφάλειας που έχουν ως έδρα τις Η.Π.Α., αποκλειστικά. Δεν είναι δηλαδή σε θέση ν' ασκήσει τον οποιοδήποτε έλεγχο σε μη εγχώρια ανάλογη εταιρεία. Μια ακόμα ανάλογη προσπάθεια έχει γίνει με τη Defense Authorization Act (D.A.A.) του 2007, η οποία εμπεριέχεται στο U.S. military law, με σκοπό να καθορίσει τη δράση των ιδιωτών που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας στο Αμερικανικό κράτος. Η εν λόγω, ωστόσο, προσπάθεια έχει έρθει σε αρκετές περιπτώσεις σε σύγκρουση με τη δράση την οποία έχει αναλάβει το Department of Defense(DoD). Αποτέλεσμα είναι η ασάφεια για το ποιος έχει στη δικαιοδοσία τους τις εταιρείες αυτές (Isenberg,2004,7). Ανάλογη προσπάθεια έχει γίνει από την Αυστραλία με την Crimes Act του 1978 που εμπεριέχει την Foreign Incursions and Recruitment, η οποία αναφέρεται στην ενδεχόμενη στρατιωτική δράση Αυστραλών πολιτών σε ξένο έδαφος (http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/consol_act/ciara1978431). Η Νέα Ζηλανδία, με τη Mercenary Activities Act του 2004, δημιούργησε τις απαραίτητες εκείνες νομοθετικές διατάξεις για να εναρμονίσει την εθνική της νομοθεσία με τη σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τους μισθοφόρους. Στη συγκεκριμένη πράξη αυτό που προκάλεσε ανησυχία στα εγχώρια πολιτικά κόμματα ήταν ο αμφιλεγόμενος ορισμός του μισθοφόρου (Government of New Zealand, 2004,1). Η Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής εισήγαγε το 1998 την Regulation of Foreign Military Assistance Act, με σκοπό να ορίσει τόσο τη δράση των μισθοφόρων όσο και των εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας (Republic of South Africa, 20 May 1998,No.15). Το Ηνωμένο Βασίλειο βασιζόταν στην Foreign Enlistment Act του 1870. Η εμπλοκή σε μια σειρά από γεγονότα, όπως στην Αγκόλα το 1976, οδήγησε τη Βρετανική κυβέρνηση στην έκδοση ενός συμβουλευτικού κανονισμού προς συζήτηση, που θέτει μια σειρά από κανόνες για τη δράση των εξεταζόμενων επιχειρήσεων το 2002.

Δημιουργείται ένα ιδιαίτερο ζήτημα για τους πολίτες τρίτων χωρών που αναπτύσσουν ένοπλη δράση στο έδαφος ξένης χώρας. Το ζήτημα αφορά τη δράση τους, το σεβασμό τους στο διεθνές δίκαιο και στους κανόνες διεξαγωγής του πολέμου. Το ζήτημα έγκειται ακριβώς στο γεγονός ότι οι ένοπλοι αυτοί δεν είναι μέλη ενός τακτικού στρατού, ο οποίος έχει αναλάβει δράση σ' ένα ξένο έδαφος αλλά υπάλληλοι μιας ιδιωτικής εταιρείας. Δεν υπάρχει ωστόσο ένα σαφές κείμενο στο διεθνές δίκαιο, το οποίο να καθορίζει τη δράση των εταιρειών αυτών. Υπάρχει μόνον ο ορισμός για τους μισθοφόρους στις Διεθνείς Συμβάσεις της Γενεύης του 1949. Στις συμβάσεις αυτές οι μισθοφόροι δεν θεωρούνται νόμιμοι μαχητές. Στο άρθρο 47 αναφέρεται ότι οι μισθοφόροι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν αιχμάλωτοι πολέμου αλλά να απολαμβάνουν τα δικαιώματα ενός νόμιμου μαχητή (Geneva Convention,1949). Οι υπάλληλοι των εργολάβων της ασφάλειας δεν φαίνεται να πληρούν τα έξι κριτήρια για τον ορισμό του μισθοφόρου. Μια περαιτέρω προσπάθεια για το διαχωρισμό των

υπαλλήλων αυτών από τους μεμονωμένους μισθοφόρους γίνεται με τη σύμβαση του 2001 του Ο.Η.Ε. για την Πρόληψη, τη Χρήση, τη χρηματοδότηση και την Εκπαίδευση (United Nations. General Assembly, 1999). Επιπλέον η σύμβαση αυτή προσπαθεί να διαχωρίσει μισθοφόρους και υπαλλήλους ιδιωτικών εταιρειών. Γίνεται έτσι αντιληπτό ότι οι υπάλληλοι των εταιρειών που εξετάζονται, δεν έχουν τα μεμονωμένα χαρακτηριστικά ,τα οποία οι δυο αυτές συμβάσεις καθορίζουν για τη δράση του μισθοφόρου.

Για να επιτευχθεί , ωστόσο, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα σ' αυτές τις προσπάθειες απαιτούνται ορισμένα συγκεκριμένα βήματα. Αυτά είναι: 1) η δημιουργία ενός επαρκούς ορισμού για τις επιχειρήσεις αυτές καθώς και μια λίστα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, ειδικά όσες δεν σχετίζονται άμεσα με τα πεδία των μαχών 2) η καταγραφή των δραστηριοτήτων τους τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο 3) η δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου για τη διαχείριση των συμβάσεων και ειδικά στα σημεία εκείνα που αφορούν την παραχώρηση τμήματος ενός έργου, τον οικονομικό έλεγχο και τις δημόσιες συμβάσεις 4) η ζήτηση συγκεκριμένων εταιρικών προαπαιτούμενων όπως η καταγραφή της επιχείρησης, συγκεκριμένα προσόντα για το προσωπικό και η δημιουργία αρχείου για τη δράση του προσωπικού και τέλος 5) ο καθορισμός ενός συγκεκριμένου τμήματος της κρατικής μηχανής , ενδεχομένως ενός υπουργείου, για την εποπτεία των εταιρειών αυτών. Έχουν γίνει παράλληλα και ορισμένες προτάσεις για τη δημιουργία ενός νέου διεθνούς οργανισμού ή την υπαγωγή σ' έναν υπάρχοντα όπως ο International Peace Operations Association (IPOA). Ο εν λόγω οργανισμός θα ρύθμιζε τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα παροχής υπηρεσιών ασφάλειας. Από τα παραπάνω αναγκαία βήματα και κενά που προκύπτουν γίνεται αντιληπτό ότι δημιουργούνται προκλήσεις. Γεννούνται ζητήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν, με βασικό πρωταγωνιστή τα κράτη και κατευθυντήρια δύναμη τις εθνικές νομοθεσίες τους.

2.4 Προκλήσεις.

Ένα αρχικό σημείο αναφοράς για την ύπαρξη και τη λειτουργία των εταιρειών, οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας, είναι η σχέση που έχουν αυτές με το κράτος υποδοχής. Συχνά αυτή η σχέση χαρακτηρίζεται από έλλειψη εμπιστοσύνης. Αυτό συμβαίνει γιατί κάθε δρώντας στη σχέση αυτή, δηλαδή και οι δυο πλευρές, προσπαθούν να επωφεληθούν από την οικονομία που αναπτύσσεται στη περιοχή. Δεν τους απασχολούν, στην πραγματικότητα, τα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα που δημιουργούν τη συγκεκριμένη σύγκρουση. Επιπλέον σκοτεινό σημείο παραμένει η σύναψη συμβολαίων με ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας από κυβερνήσεις ενάντια στους ίδιους τους λαούς τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η χρησιμοποίηση εκ μέρους των κυβερνήσεων των εξεταζομένων εταιρειών για την περιφρούρηση περιοχών με πλουτοπαραγωγικές πηγές. Από τα παραπάνω προκύπτει το ερώτημα : τι απορρέει όταν το ένστικτο της αυτοσυντήρησης της επιχείρησης έρχεται σε σύγκρουση με αυτό του κράτους; Η απάντηση είναι : μια τέτοια επιχείρηση για να είναι ανταγωνιστική οφείλει να παρέχει το καλύτερο δυνατό

επίπεδο υπηρεσιών, ειδικά σε μια ανταγωνιστική διεθνή αγορά. Αυτό συνεπάγεται την προσπάθεια των ιδιωτών εργολάβων της ασφάλειας να επιδιώκουν συνεχώς την απόκτηση του καλύτερου δυνατού εξοπλισμού και τεχνογνωσίας για να μπορούν να υπογράψουν καινούργια συμβόλαια. Μόνο που σ' αυτή την περίπτωση οι ανταγωνιστές τους δεν είναι μόνον οι ανάλογες εταιρείες αλλά και τα ίδια τα κράτη. Όταν τα κράτη αποκτούν έναν ανώτερο στρατιωτικό εξοπλισμό, αυτομάτως, σταματούν να έχουν την ανάγκη από ιδιωτικές εταιρείες. Αυτό από μόνο του κάνει τις επιχειρήσεις αυτές επικίνδυνες ακόμα και για την ύπαρξη των κρατών, που δεν είναι σε θέση να έχουν αντίστοιχο στρατιωτικό, και όχι μόνο ,εξοπλισμό (Gula,24-32). Δημιουργείται επομένως ένα ζήτημα κυριαρχίας των κρατών και αμφισβήτησης στη χρήση νόμιμης βίας. Η ύπαρξη και η δράση των επιχειρήσεων, που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας, δημιουργεί επιπλοκές και φτάνει σε σημείο να αμφισβητεί το κρατικό μονοπώλιο. Αρχικά αλλάζει η ιεραρχία και η διοχέτευση κατευθυντήριων εντολών μέσα σε ένα στράτευμα, από τη στιγμή που η δράση των εργολάβων της ασφάλειας δεν καθορίζεται με σαφήνεια από το κράτος. Στη συνέχεια η δυνατότητα των εταιρειών αυτών να παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας, πέρα από ένα περιορισμένο κρατικό έλεγχο, και η σύναψη ανάλογων συμβολαίων, τους δίνει τη δυνατότητα να διαμορφώσουν, από κοινού με το κράτος, έννοιες όπως η 'εθνική ασφάλεια' και οι προτεραιότητες της. Αποτέλεσμα είναι η διατάραξη της συνοχής του δημοκρατικού πολιτεύματος. Αυτή η δυνατότητα παρέχεται μέσω μιας διάχυτης επίδρασης την οποία έχουν πάνω στα συγκεκριμένα θέματα. Από τη στιγμή που τα κράτη χρησιμοποιούν τους ιδιώτες αυτούς, μπορούν εύκολα να αμφισβητηθούν από τρίτα κράτη για απόκρυψη και αποποίηση των πεπραγμένων τους στο διεθνές πεδίο (Leander,2005(b),803-26). Από όλα τα παραπάνω υποκεφάλαια μπορούμε να καταλάβουμε ότι οι I.E.A. είναι σύνθετοι και ετερογενείς οργανισμοί . Ποία είναι, ωστόσο, τα πλέον σημαντικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν το σύνθετο χαρακτήρα τους ;

Συνοψίζοντας το παρόν κεφάλαιο, είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς πόσο σύνθετες έχουν γίνει οι επιχειρήσεις, που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας. Σύνθετες για μια σειρά από λόγους οι οποίοι διαπερνούν όλο το φάσμα ζωής των I.E.A. Σύνθετες τόσο ως προς την μορφή τους, ανάλογα με το τι αναλαμβάνουν να παρέχουν είτε σε επίπεδο εκπαίδευσης και υποστήριξης είτε ακόμα και εμπλοκής σε συγκρούσεις. Σύνθετες όσον αφορά τη σύναψη των συμβολαίων με τους πελάτες τους αλλά και την επίβλεψη της εκτέλεσης τους. Την ορθή, δηλαδή, εφαρμογή του βάσης των υφιστάμενων κανόνων, την αποφυγή λαθών στο συμβόλαιο, εξαιτίας των συγκρουόμενων κινήτρων πελάτη και παρόχου και την ανάθεση από τα κράτη των τμημάτων εκείνων που κρίνονται αναγκαία και οικονομικά. Πολυσύνθετες οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να γίνουν και λόγω του μεγέθους τους και της δυνατότητας που, αυτομάτως, έχουν στην παροχή υπηρεσιών. Σύνθετη ,συνεπώς, γίνεται και η δημιουργία ,τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, ενός κανονιστικού πλαισίου για τη λειτουργία τους. Φαίνεται πως οι εθνικές νομοθεσίες είναι περισσότερο αρμόδιες και έτοιμες να επιβλέψουν τη δράση των επιχειρήσεων αυτών από το

διεθνές δίκαιο. Αυτό οφείλεται στη χαρακτηριστική καθυστέρηση της εφαρμογής του. Χωρίς αυτό να σημαίνει πως ανάλογες προσπάθειες που έχουν συμβεί και σε διεθνές επίπεδο, ειδικά στα πλαίσια διεθνών οργανισμών, δεν είναι στη σωστή κατεύθυνση. Τέλος οφείλουν τα κράτη να εξετάσουν σοβαρά τα κενά και τα προβλήματα, που δημιουργούνται από τη σύναψη των εν λόγω συμβολαίων σε μια σειρά από ζητήματα. Τα πλέον σημαντικά από αυτά είναι η αμφισβήτηση του αποκλειστικού δικαιώματος στη νομιμοποιημένη βία και η λειτουργία των εθνικών στρατών.

Η προσπάθεια που έγινε σ' αυτό το κεφάλαιο έχει ως στόχο την κατανόηση της έννοιας-δομής-λειτουργίας των εταιρειών αυτών. Επιπλέον δόθηκε έμφαση στα προβλήματα που δημιουργούνται από τη δραστηριότητα των εταιρειών αυτών. Είναι αναγκαίο να περιγραφεί το περιβάλλον των εχθροπραξιών στο έδαφος του Ιράκ, οι οποίες είχαν ως στόχο την ανατροπή του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν και τη μετάβαση σ' ένα αντίστοιχο δημοκρατικό. Θα εξεταστεί ο ρόλος και οι στόχοι των συμμάχων τόσο στη διάρκεια του πολέμου όσο και στην προσπάθεια δημιουργίας του νέου Ιρακινού κράτους. Επιπρόσθετα χρειάζεται να ερευνηθεί και η συμβολή των I.E.A με αποτίμηση της παρουσίας τους, θετική ή αρνητική.

3. Ο πόλεμος στο Ιράκ, το περιβάλλον γύρω από αυτόν και οι I.E.A.

Ακολουθεί, μια προσπάθεια καταγραφής και ανάλυσης της κατάστασης, τόσο διεθνώς όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, πριν και μετά την έναρξη του πολέμου στο Ιράκ. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν, συνοπτικά, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις που έλαβαν χώρα και η προσπάθεια για ανοικοδόμηση του νέου κράτους. Σ' όλο αυτό το σκηνικό θα γίνει μια προσπάθεια καταγραφής του ρόλου των I.E.A. σε κάθε φάση και μια αποτίμηση του έργου τους.

3.1 Περιβάλλον πριν την σύγκρουση.

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις τις 11ης Σεπτεμβρίου 2001 έφεραν τρομακτικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα πολιτικής, ανά τον κόσμο. Ίσως το πλέον σημαντικό τμήμα πολιτικής, που επηρεάστηκε από τις επιθέσεις, είναι αυτό της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α. και η αντίληψη της αμερικανικής κοινωνίας για την αντιμετώπιση των διεθνών ζητημάτων από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Τρία στοιχεία είναι αυτά που οφείλει κάποιος να εξετάσει για να κατανοήσει την αλλαγή που ακολούθησε η μεγαλύτερη δύναμη του πλανήτη στην εξωτερική της πολιτική :1) την υψηλή στρατηγική των Η.Π.Α. παγκοσμίως 2) την στρατηγική θέση των Η.Π.Α. στη Μέση Ανατολή και 3) τα συμφέροντα της κυβέρνησης του προέδρου Bush. Γίνεται αντιληπτό πως η πολιτική, που ακολουθήθηκε, είναι ένας συνδυασμός εσωτερικών αλλά και εξωτερικών συνθηκών, με επίκεντρο πάντοτε την πιο ευαίσθητη περιοχή του πλανήτη, τη Μέση Ανατολή. Τόσο ο πόλεμος στο Αφγανιστάν όσο και στο Ιράκ σηματοδοτούν την εγκαινίαση του δόγματος Bush αλλά και την National Security Strategy του 2002, με στόχο την αντιμετώπιση της τρομοκρατικής απειλής. (Hinnebusch,2007,9-10).

Ωστόσο η κυβέρνηση του προέδρου Bush χρειαζόταν να νομιμοποιήσει την επίθεση στο Ιράκ , ένα κράτος που δεν αποτελούσε απειλή για τις Η.Π.Α. Η κύρια αιτιολόγηση ήταν η συνεργασία της κυβέρνησης Hussein με την Al-Qaeda , οργάνωση υπαίτια για τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο αμερικανικό έδαφος και ο πιθανός εφοδιασμός των τρομοκρατών με όπλα μαζικής καταστροφής. Η αμερικανική κυβέρνηση ισχυριζόταν εκείνη την εποχή πως το Ιράκ κατείχε τέτοια όπλα , χωρίς ποτέ, ωστόσο, ν' αποδειχτεί κάτι ανάλογο ακόμα και μετά το πέρας των εχθροπραξιών. Η ουσιαστική απειλή με τη συνδρομή τέτοιων οπλικών συστημάτων αφορούσε μόνο τους συμμάχους των Η.Π.Α. στην περιοχή (Ισραήλ) αλλά και ευρύτερα αμερικανικά συμφέροντα. Αρκετές αναφορές συντάχθηκαν για το συγκεκριμένο ζήτημα όπως αυτή για το Carnegie Endowment For International Peace από τους Joseph Cirincione, Jessica Mathews και George Perkovich που ανέφερε ότι 1)το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράκ είχε σταματήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα και 2)όποια βιολογικά όπλα υπήρχαν είτε είχαν καταστραφεί είτε αποσυναρμολογηθεί . Επίσης στη συγκεκριμένη αναφορά γίνεται λόγος για τη μη ύπαρξη στοιχείων συνεργασίας του Hussein με την Al-Qaeda. Καταλήγει τέλος, ότι η

απουσία κάποιας επικείμενης πυρηνικής ή χημικής απειλής ήταν γνωστή πριν από τον πόλεμο και δεν παρουσιάστηκε από την αμερικανικές αρχές στον Ο.Η.Ε. για επαλήθευση.

Οι πραγματικοί λόγοι, όμως της αμερικανικής επίθεσης αφορούσαν την ευρύτερη στρατηγική των Η.Π.Α. Έτσι οφείλουμε να εξετάσουμε τις απειλές όχι μόνο σε στρατιωτικό επίπεδο αλλά και ευρύτερα. Δυο είναι οι κύριες παράμετροι που δικαιολογούν την επέμβαση στο Ιρακινό έδαφος. Από τη μια οι απειλές στη στρατηγική θέση των Η.Π.Α. στη Μέση Ανατολή και από την άλλη μια πιθανή υποχώρηση, από αμερικανικής πλευράς, της ηγεμονίας στην αγορά πετρελαίου. Η συνεχόμενη αύξηση των αμερικανικών εισαγωγών σε πετρέλαιο και η αυξανόμενη παραγωγή των πετρελαιοπαραγωγών χωρών έκανε τις Η.Π.Α. ευάλωτες, μεταβάλλοντας την ισορροπία στο διεθνές πεδίο. Η διεθνής απομόνωση του Ιράκ δεν επέτρεπε την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων του και μια πετρελαϊκή κρίση δεν φάνταζε τόσο μακριά (Duffield,2005,10-17). Η στρατηγική θέση των Η.Π.Α. στην ευρύτερη περιοχή είχε πολλές παραμέτρους, όσες δηλαδή και οι χώρες της και τα ζητήματα τους. Αφενός η απομόνωση σε Ιράκ και Ιράν που έμοιαζε να ξεπερνιέται, ειδικά η προσέγγιση ανάμεσα στον Ιράν και τη δυτική Ευρώπη, φαινόταν να προχωρά, και αφετέρου η κατάρρευση των προσπαθειών για ειρήνευση ανάμεσα στο Ισραήλ και στους Παλαιστίνιους δυσάρεστουσε τους Άραβες. Αυτοί που είχαν συνδράμει τις Η.Π.Α. στον πρώτο πόλεμο του κόλπου (1991) αποσκοπώντας στη μεσολάβηση τους για επίλυση στο παλαιστινιακό. Το ζήτημα αυτό δημιουργούσε ρευστές συνθήκες. Επιπλέον ο κλονισμός των αμερικανικών σχέσεων με τη Σαουδική Αραβία , χώρα σημαντική για τα πετρελαϊκά ζητήματα των Η.Π.Α. , εξαιτίας της συμμετοχής πολιτών της πρώτης στις τρομοκρατικές επιθέσεις του 2001, αλλά και χρηματοδότησης της Al-Qaeda από Σαουδάραβες, οδηγούσε σε αποσταθεροποίηση. Η Σαουδική Αραβία ανησυχούσε βλέποντας τη στροφή του αμερικανικού ενδιαφέροντος προς το Ιράκ και το Ιράν παρά την προστασία που τις παρείχαν τα αμερικανικά στρατεύματα. Η κατάκτηση του Ιράκ έδινε καινούργιες δυνατότητες στις Η.Π.Α. όσον αφορά την ενεργειακή της επάρκεια κάτι που δυσάρεστουσε τους Σαουδάραβες. Αυτόματα η απαιτούμενη ισορροπία που οι Η.Π.Α. επιζητούσαν στην περιοχή, ανάμεσα σε Ισραήλ και Σαουδική Αραβία, φαινόταν να χάνεται.

Παρά όμως τις προφανείς ή κρυφές αιτίες της αμερικανικής επέμβασης στο Ιράκ υπήρξε και μια σειρά από εγκλήματα από την κυβέρνηση του Saddam Hussein, τα όποια οι Η.Π.Α. επικαλέστηκαν για να στοιχειοθετήσουν τη δράση τους. Στην πραγματικότητα ο Ιρακινός λαός αλλά και αρκετές άλλες μειονότητες ,όπως οι Κούρδοι , ζούσαν υπό ένα δικτατορικό καθεστώς, για παραπάνω από είκοσι χρόνια , εγκλωβισμένοι από την κυβέρνηση Hussein. Αυτό ακριβώς χρησιμοποίησε και κατά την ομιλία του την 1η Μαΐου 2003 ο πρόεδρος Bush. Δήλωσε ότι οι Η.Π.Α. θα εντοπίσουν και θα οδηγήσουν σε δίκη τους ηγέτες του καθεστώτος, οι οποίοι θα λογοδοτήσουν. Επίσης μετά τη σύλληψη του πρώην ηγέτη του Ιράκ στις 13 Δεκεμβρίου 2003 και πάλι ο πρόεδρος των Η.Π.Α. δήλωνε ότι ο Hussein θα αντιμετωπίσει τη δικαιοσύνη την οποία αρνήθηκε σε χιλιάδες. Μ' αυτή τη ρητορική η

αμερικανική πλευρά έδωσε μια ανθρωπιστική χροιά στην επέμβαση της, θέλοντας να καταδείξει ότι τα εγκλήματα του παλαιού καθεστώτος δεν θα μείνουν ατιμώρητα. Πράγματι η διακυβέρνηση του Saddam Hussein βασίστηκε σε βασανιστήρια, εκτελέσεις, απελάσεις και άλλα μέτρα, σε βάρος του λαού του Ιράκ, για να επιβιώσει. Το σοσιαλιστικό κόμμα του Hussein το Arab Ba'ath λειτουργούσε ως ένα εργαλείο καταπίεσης των αντιπάλων του καθεστώτος και, φυσικά, διευθύνονταν άμεσα από τον ίδιο. Χαρακτηριστικά είναι και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. Στο ψήφισμα 1441 απευθύνεται αποκλειστικά στο δικτάτορα και το καθεστώς του και τους καλεί να σεβαστούν τις υποχρεώσεις τους περί αφοπλισμού. Στο δε ψήφισμα 688 το συμβούλιο απαιτεί από το Ιράκ την παύση της καταπίεσης του Ιρακινού λαού και τη λειτουργία των ανθρωπιστικών οργανώσεων οι οποίες θα προσφέρουν την απαραίτητη βοήθεια τους σε όποιον την είχε ανάγκη (Chamblee, 1-3, 27).

Ο Πόλεμος του Ιράκ αποτελεί μια στρατιωτική επιχείρηση, η οποία άρχισε στις 20 Μαρτίου 2003 από τις ΗΠΑ, υπό την προεδρία του George Bush του νεώτερου και από το Ηνωμένο Βασίλειο υπό την πρωθυπουργία του Toni Blair (Kevin Baker, Oct. 2006). Στόχο τους η ανατροπή του ,τότε, ηγέτη του Ιράκ Saddam Hussein. Ο συνασπισμός των συμμάχων, εκτός από τους δυο παραπάνω, αποτελούταν από συνολικά, 41 χώρες ανάμεσα τους η Ιαπωνία, Τσεχία, Ρουμανία, Πορτογαλία. Ήταν ένα μέρος του πολέμου κατά της τρομοκρατίας. Όλοι δηλαδή οι πόλεμοι που σχεδιάστηκαν, οργανώθηκαν και εκτελέστηκαν από τις Η.Π.Α, μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Είναι απαραίτητο εδώ να περιγραφούν οι πολεμικές επιχειρήσεις στο Ιρακινό έδαφος καθώς και η τροπή που ο πόλεμος ακολούθησε. Έτσι στο υποκεφάλαιο ,που ακολουθεί, γίνεται μια τέτοια προσπάθεια.

3.2 Η πορεία του πολέμου.

Οι εχθροπραξίες ενάντια στο καθεστώς και η μετέπειτα πορεία που πήρε ο πόλεμος είναι αρκετά περίπλοκες. Αυτό οφείλεται ,σε μεγάλο βαθμό, στα πολιτικά δρώμενα τόσο στο εσωτερικό των Η.Π.Α. όσο και στο διεθνές επίπεδο. Αυτοί οι παράγοντες θα εξετασθούν παράλληλα με τις πολεμικές επιχειρήσεις στις επόμενες γραμμές.

Ο πόλεμος στο Ιράκ χωρίζεται σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση ξεκινά με την εισβολή των Αμερικανικών δυνάμεων στο Ιράκ, τον Μάρτιο του 2003 και τελειώνει στα τέλη Απριλίου του 2003 με τα γεγονότα της πτώσης της Βαγδάτης στις 9 Απριλίου 2003 αλλά και την πτώση της κυβέρνησης Hussein. Συνελήφθησαν ηγετικά στελέχη της κυβέρνησης Χουσεϊν το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς και ο ίδιος ο Hussein στις 13 Δεκεμβρίου του 2003, ο οποίος κατέληξε να απαγχονιστεί το 2006. Η δεύτερη και μακρύτερη φάση του πολέμου ξεκινά με την εξέγερση Ιρακινών κατά των δυνάμεων κατοχής και της νέας Ιρακινής κυβέρνησης το 2004. Όπως αναφέρεται το 2003, οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο ,και ένας συνασπισμός πρόθυμων στρατιωτών, εισέβαλαν στο Ιράκ με σκοπό να αφοπλίσουν τον Saddam Hussein και να εγκαθιδρύσουν ένα καινούργιο καθεστώς. Μετά την εισβολή είχε δημιουργηθεί μια

Συμμαχία επιθυμούντων κρατών, όπως ονομάστηκε. Αυτή παρέμεινε στην θέση της μέχρι και τον Ιούνιο του 2004. Ο πόλεμος εναντίον της τρομοκρατίας αλλά και η εμπλοκή του ΝΑΤΟ στο Αφγανιστάν, δημιούργησαν διπολικό κλίμα Συμμαχίας. Είχε δημιουργηθεί ένα ασφαλές περιβάλλον για τις απειλές οικουμενικού χαρακτήρα, το οποίο έκανε νομικές τις στρατηγικές επιχειρήσεις χωρών οι οποίες είχαν στρατιωτική ισχύ. Δεν έπαψε, όμως, να αποτελεί λόγο διαφωνίας καθώς οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν ήταν βίαιες. (Χειλά, 12/04/2009). Η διαδοχή του στρατηγού Petraeus από το στρατηγό Odierno, στην ηγεσία της πολυεθνικής δύναμης για το Ιράκ τον Σεπτέμβριο του 2008 συνοδεύτηκε από τις δηλώσεις του προέδρου Bush. Τόνιζε ότι η επιχείρηση, συνολικά, στο Ιράκ πέτυχε λόγω των εξαιρετικά χαμηλών ποσοστών βίας στη χώρα. Αυτό με τη σειρά του σηματοδότησε την είσοδο σε μια νέα περίοδο. Η επιτυχία οφειλόταν στην προσπάθεια για γεφύρωση του χάσματος και λήξη των συγκρούσεων ανάμεσα σε Σιίτες και Σουνίτες και τη διοργάνωση εκλογών αλλά και την εκλογή νέας κυβέρνησης το Δεκέμβριο του 2010. Οι αμερικανικές, ωστόσο, προσπάθειες για δημιουργία ενός δημοκρατικού πολιτεύματος και ενός στοιχειώδους κρατικού μηχανισμού φαίνεται να εγκαταλείφθηκαν όταν εξελέγη ο πρόεδρος Obama. Η προεκλογική δέσμευση για αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων τηρήθηκε, χωρίς να διακοπεί η βοήθεια με άλλες μορφές, έχοντας ως αποτέλεσμα τα σημερινά γεγονότα και συγκρούσεις που, συνεχώς, εξαπλώνονται (Sky, March/April 2011, 1-9).

Συνολικά και στις δυο φάσεις του πολέμου πραγματοποιήθηκαν πάνω από πεντακόσιες καταγεγραμμένες επιχειρήσεις. Αυτό μέχρι τα μέσα του 2007 και σύμφωνα με τα δεδομένα που έχουν δημοσιευτεί. Αν και ο κυρίως πόλεμος κράτησε για λιγότερο από ένα μήνα το 2003, οι επιχειρήσεις των συμμαχικών δυνάμεων είναι πολυάριθμες. Αυτό έλαβε χώρα κυρίως, λόγω των πολλών μικρών εστιών αντίστασης. Παράλληλα οι επιχειρήσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα αλλά και διατήρησης της τάξης ήταν εξαιρετικά δύσκολες. Μόνο το 2003 έλαβαν χώρα περίπου 70 επιχειρήσεις, με μεικτούς στόχους και αποτελέσματα. Ορισμένες από αυτές ήταν : Operation Iraqi Liberation, Operation Falconer, Operation Airborne Dragon, Operation Northern Delay κλπ. Οι στόχοι τους αφορούσαν από την κατάληψη πόλεων και νευραλγικών σημείων μέχρι τη διασφάλιση ειρηνικών συνθηκών για τους πολίτες. Όσο η έρευνα προχωρά, προς τα επόμενα χρόνια των επιχειρήσεων και τη δεύτερη φάση του πολέμου, γίνεται αντιληπτό ότι αλλάζει και η φύση των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις στοχεύουν σε κάλυψη ανθρωπιστικών αναγκών, συνεργασία με τις Ιρακινές δυνάμεις ασφαλείας για θέματα εσωτερικές ασφάλειας αλλά και παράλληλα την καταστολή των ανταρτών, που μάχονται ενάντια στην ξένη κατοχή. Χαρακτηριστικές επιχειρήσεις σ' αυτό το σημείο αποτελούν : Battle of Ramadi το 2004, όπου σκοτώθηκαν περίπου 250 αντάρτες, Operation Triple Play το 2005 για τη διασφάλιση των επικείμενων εθνικών εκλογών, Operation Cool Carpet το 2006 για την διανομή κλιματιστικών και χαλιών για προσευχή, Operation Enduring Education το 2007 με σκοπό τη διανομή απαραίτητου υλικού σε σχολεία. Οι προηγούμενες κινήσεις είναι απόρροια των εξαιρετικά χαμηλών ποσοστών βίας

στη χώρα , το οποίο σηματοδότησε την είσοδο σε μια νέα περίοδο. Αυτό επιτεύχθηκε με την προσπάθεια για γεφύρωση του χάσματος και λήξη των συγκρούσεων ανάμεσα σε Σίτες και Σουνίτες και τη διοργάνωση εκλογών αλλά και την εκλογή νέας κυβέρνησης το Δεκέμβριο του 2010. Στις αρχές όμως του 2010 η μεγάλη επιχείρηση Operation New Dawn μαρτυρά το αντίθετο. Η εν λόγω επιχείρηση στόχευε στη σταθεροποίηση της κατάστασης στη χώρα και την προετοιμασία για μια νέα προσπάθεια διακυβέρνησης.

Σε μία μελέτη για το κόστος του πολέμου τόσο στο Ιράκ όσο και στο Αφγανιστάν για τα τρία πρώτα χρόνια τις συγκρούσεις, αναφέρεται ότι η εκτίμηση από το οικονομικό επιτελείο του προέδρου Bush ήταν στα 200 δισεκατομμύρια δολάρια. Όμως οι υπολογισμοί ήταν λανθασμένοι. Τρία χρόνια, αργότερα, το Κογκρέσο υπολόγιζε το κόστος των επιχειρήσεων, ενισχυμένης ασφάλειας, ανοικοδόμησης και λοιπών εξόδων στα 357 δισεκατομμύρια .Στο τέλος Νοεμβρίου του 2005 οι στρατιωτικές επιχειρήσεις και μόνο είχαν κοστίσει 251 δισεκατομμύρια. Επιπλέον το κόστος διεξαγωγής του πολέμου είχε αυξηθεί κατά 20% σε μηνιαία βάση, φτάνοντας τα 7,1 δις δολάρια από 4,4 δις ,το οποίο, είχε αρχικά προβλεφθεί. Εκείνη την εποχή η επιτροπή κονδυλίων του Κογκρέσου των Η.Π.Α. υπολόγιζε ότι οι επιχειρήσεις θα κόστιζαν επιπλέον 266 δις δολάρια, φτάνοντας, συνολικά, τα 500δις, για ένα σενάριο μεσαίου εύρους, όσον αφορά το μέλλον των επιχειρήσεων. Πρέπει να συνυπολογιστούν και οι ανθρώπινες απώλειες , οι οποίες ξεπερνούσαν εκείνη την περίοδο τις δυο χιλιάδες για τις Η.Π.Α. και οι τραυματίες τις δεκαέξι χιλιάδες. Αυτόματα το κόστος ασφάλισης ανέβαινε στις 500.000 δολάρια από 250.000 που ήταν αρχικά. Ωστόσο παραλείπεται να συμπεριληφθεί και το κόστος ζωής και ασφάλισης για τους αμερικανούς ιδιώτες οι οποίοι πολεμούσαν εκεί παρά την σημαντική παρουσία και δράση τους. Αν συμπεριληφθεί και η αύξηση στο κόστος στρατολόγησης, τότε καταλαβαίνει κανείς ότι πρόκειται για μια ιδιαίτερα δαπανηρή εκστρατεία. Τα αμερικανικά στρατεύματα στο Ιράκ αριθμούσαν τις 136.000 στρατιώτες το 2006 παρά την τότε πρόσφατη προεκλογική ανακοίνωση, ότι θα μειωθούν στις 140.000 από 160.000 προσωπικό. Αυτό ,όμως, που δεν μπορεί να αποτυπωθεί είναι τα πολιτικά αποτελέσματα της επέμβασης αυτής, με τον Αραβικό κόσμο να στρέφεται όλο και περισσότερο εναντίον στις Η.Π.Α. Οι αμερικανικές επιχειρήσεις εμφάνιζαν μειώσεις στα κέρδη και τις πωλήσεις τους εξαιτίας της εξάπλωσης του αντί-αμερικανισμού και τη μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. (Bilmes,Stiglitz,2006,1-5).

Στη συνέχεια θα εξετασθεί ο ρόλος των Ι.Ε.Α. στις παραπάνω συνθήκες και επιχειρήσεις. Όπως θα γίνει αντιληπτό η παρουσία των εργολάβων της ασφάλειας, και στις δυο φάσεις του πολέμου, είναι εμφανής. Η αποτίμηση ,ωστόσο, της δράσης τους, δεν είναι ακόμα ,και σήμερα, εφικτή καθώς η κατάσταση στο Ιράκ παραμένει αβέβαιη.

3.3 Οι Ι.Ε.Α. στο Ιράκ.

Ο Peter W Singer σε άρθρο του στην εφημερίδα Le Monde αναφέρει ότι οι ιδιωτικές αυτές εταιρείες ήταν μια καινούργια βιομηχανία, η οποία αναλάμβανε να βοηθήσει τις Συμμαχικές Δυνάμεις σε αποστολές στον πόλεμο στο Ιράκ. Τα έσοδά της είναι δισεκατομμύρια δολάρια και οι υπάλληλοί τους εκατοντάδες. Η εργασία τους είναι να προετοιμάζουν ομάδες κομάντος για τις μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες διαχειρίζονται τις αλυσίδες στρατιωτικού ανεφοδιασμού. Έως και την έναρξη του πολέμου στο Ιράκ η παρουσία των εταιρειών αυτών ήταν πολύ διακριτική (Singer,2004).

Ο ρόλος και οι στόχοι των συμμάχων ήταν καθοριστικός τόσο στη διάρκεια του πολέμου όσο και στη συνέχεια στην προσπάθεια για τη δημιουργία του νέου Ιρακινού κράτους με τη βοήθεια ή χωρίς των ιδιωτών εργολάβων της ασφάλειας. Η ασφάλεια αποτελείτο τόσο από εθνικά στρατεύματα όσο και από PMCs (ασφάλεια) (Nimkar,2005,10). Το 2007 το Υπουργείο Άμυνας των Η.Π.Α. ανακάλυψε ότι 180.000 ιδιωτικοί παράγοντες είχαν εμπλακεί στο Ιράκ συγκρινόμενοι με 160.000 Αμερικανικά στρατεύματα εκείνη τη χρονική περίοδο (Miller,2007) Η συνεχιζόμενη ένταση οδήγησε σε εμφύλιο μεταξύ Σιϊτών και Σουνιτών από το Φεβρουάριο του 2006 έως τον Μάιο του 2008. Στις 31 Αυγούστου 2010, ο νυν πρόεδρος (2010) των ΗΠΑ, τερμάτισε τον πόλεμο και διέταξε τους Αμερικανούς στρατιώτες να αποχωρήσουν από το Ιράκ. Οι τελευταίοι στρατιώτες εγκατέλειψαν τη χώρα τον Δεκέμβριο του 2011.

(<http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2010/08/18/AR201008180544.html>).

Κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του πολέμου στο Ιράκ και στις δύο φάσεις, οι οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω, οι Ι.Ε.Α. κατέγραψαν τόσο θετικά όσο και αρνητικά αποτελέσματα στις επιχειρήσεις που ανέλαβαν να φέρουν εις πέρας. Οι άνδρες τους συνεργάστηκαν με τις αμερικανικές δυνάμεις στο αφγανικό έδαφος αλλά και με τις παραστρατιωτικές μονάδες της C.I.A. Αυτές ήταν οι πρώτες που προωθήθηκαν εκεί, με σκοπό να συντηρήσουν τον πολεμικό εξοπλισμό και να ασχολούνται με τη διοικητική μέριμνα. Ο ρόλος τους, όμως, επεκτείνονταν και σε συμμετοχή σε πτήσεις κατασκόπευσης και αναγνώρισης στόχων (Singer,2004). Στο Ιράκ οι Ι.Ε.Α. αναφέρει ο Lutwakk είναι η Global Risk Strategies (κυρίως πρώην στρατιώτες από το Νεπάλ και τα νησιά Φίτζι), η Triple Canopy (κυρίως Αμερικανοί) και η Blackwater (κυρίως Αμερικανοί και Χιλιανοί πρώην στρατιώτες, αλλά και Ιρλανδοί Rangers βρετανοί SAS και Σέρβοι κομάντος) οι οποίες διαθέτουν περίπου 1000 υπαλλήλους η κάθε μια στο Ιράκ. Όλες αυτές έχουν εμπλακεί σε στρατιωτικές επιχειρήσεις με φύλαξη διπλωματών και βάσεων. Οι εργολάβοι της ασφάλειας έδειχναν αρκετά έμπειροι στον τομέα της μάχης. Στο Ιράκ ήταν η πρώτη φορά που ιδιωτικές εταιρείες βρίσκονταν δίπλα σε αμερικανικά στρατεύματα. Τα καθήκοντά τους ήταν άκρως σημαντικά για τη διασφάλιση της επιτυχίας της αμερικανικής αποστολής. Οι άντρες των Ι.Ε.Α. διατρέχουν τους ίδιους κινδύνους με τα μέλη όλων των άλλων Δυνάμεων που βρίσκονται στο Ιράκ. Για παράδειγμα λίγες μέρες μετά το θάνατο τεσσάρων

ανδρών στην Fallouja, η Blackwater έπρεπε να υπερασπιστεί τον επικεφαλής της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης στη Nadjaf, ο οποίος είχε δεχτεί επίθεση από ριζοσπάστες Σιίτες της Εθνοφρουράς. Η ανταλλαγή των πυροβολισμών διήρκεσε πολλές ώρες και η Blackwater έστειλε δικά της ελικόπτερα, για να ανεφοδιάσει τους κομάντος της σε πυρομαχικά και να μεταφέρει ένα τραυματία στρατιώτη. Το ίδιο βράδυ, μισθοφόροι τριών εταιρειών, των Hart Group, Control Risks και Triple Canopy ενεπλάκησαν επίσης σε μάχες. Οι μισθοφόροι της Hart Group, μη έχοντας τη συνδρομή των Συμμαχικών Δυνάμεων, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους αφήνοντας στο πεδίο της μάχης ένα νεκρό. Επιπλέον η Blackwater ειδικεύεται σε προγράμματα αντιμετώπισης τρομοκρατών. Στην αρχή η εταιρεία στρατολογούσε απόστρατους Αμερικανούς στρατιωτικούς, προερχόμενους, κατά κύριο, λόγο από τις τάξεις των Ειδικών Δυνάμεων, λόγω όμως της αυξημένης ζήτησης προσανατολίστηκε προς την αγορά εργασίας: 30% του προσωπικού της προερχόταν από τις τάξεις της Αστυνομίας και δεν έχει περάσει από στρατιωτική εκπαίδευση (Singer, 2004). Αυτά είναι μόνο ορισμένα από τα χαρακτηριστικά παραδείγματα επιτυχημένων περιστατικών των ιδιωτών εργολάβων της ασφάλειας. Υπάρχουν και ανάλογα ατυχή και αρνητικά περιστατικά, τα οποία αναφέρω στη συνέχεια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι τέσσερις Αμερικανοί πολίτες, οι οποίοι δολοφονήθηκαν στην Falluja τον Μάρτιο, εργαζόνταν για την Αμερικανική Blackwater. Μετά το 2004 πάνω από 20.000 πολιτικοί ανάδοχοι υποστήριζαν τις επιχειρήσεις στο Ιράκ και ο αριθμός τους αυξήθηκε. Τα άτομα αυτά ήταν εκπαιδευμένα από τα πιο απλά πράγματα μέχρι και τις ανακρίσεις κρατουμένων. Αυτό αυτομάτως έκανε τον έλεγχο τους αρκετά δύσκολο και προκάλεσε άλλου τύπου προβλήματα ότι ήταν οι βασανισμοί Ιρακινών αιχμαλώτων από τους στρατιώτες των εταιρειών αυτών (Benz, 2004). Επίσης υπάλληλοι των εταιρειών αυτών αποδείχτηκε πως σκότωσαν Ιρακινούς πολίτες εν ψυχρώ (Thomson, Ginger and Risen, 2008). Τέτοια γεγονότα θεωρούνται αποτυχία όσον αφορά τις υπηρεσίες οι οποίες εκτελούν οι PMSCs και οφείλονται σε χαμηλού επιπέδου εκπαίδευση και απουσία νόμιμης εγχώριας λογοδοσίας (Nimkar, 2005, 10).

Από όσα σημειώθηκαν ανωτέρω εξάγονται συμπεράσματα τόσο για την επέμβαση στο Ιράκ όσο και για τις I.E.A. οι οποίες, αναπόφευκτα, έδρασαν στην περιοχή. Η εξεταζόμενη σύγκρουση έγινε στο πλαίσιο μιας παγκόσμιας εκστρατείας ενάντια στο φαινόμενο της τρομοκρατίας. Όπως κάθε σύγκρουση έφερε και καινούργια δεδομένα στην ευρύτερη περιοχή αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι λεπτές ισορροπίες τις οποίες η αμερικανική εξωτερική πολιτική καλείτο να σεβαστεί στη Μέση Ανατολή έγιναν πιο εύθραυστες. Οι πολιτικοί λόγοι υπερίσχυσαν των πραγματικών απειλών, περιβεβλημένοι, συνεχώς με έναν μανδύα ανθρωπιστικής επέμβασης. Ωστόσο ο μανδύας αυτός δεν φαινόταν να έχει υφανθεί με ψέματα και κατασκευασμένες κατηγορίες. Το καθεστώς Hussein αν και αποδεδειγμένα αυταρχικό και καταπιεστικό δεν ήταν ικανό να απειλήσει τα συμφέροντα των Η.Π.Α. και των συμμάχων τους στην περιοχή. Η τροπή των συγκρούσεων μετά τη σύλληψη του πρώην δικτάτορα δείχνει την πολυδιάστατη εικόνα του ζητήματος του οποίου οι συμμαχικές δυνάμεις

κλήθηκαν να διευθετήσουν. Μέσα σ' αυτό το σκηνικό οι Ι.Ε.Α. όφειλαν να συνδράμουν στην επίτευξη των στόχων των συμμάχων τόσο για τη νίκη απέναντι στο παλαιό καθεστώς όσο και για την προσπάθεια δημιουργίας ενός νέου κράτους. Οι αποστολές, τις οποίες ανέλαβαν, καταγράφονται σ' ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων, από καθαρά επιχειρησιακές, εκπαίδευσης, ανεφοδιασμού μέχρι ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Η αποτελεσματικότητα ήταν αυτή η οποία έκανε τους εργολάβους της ασφάλειας εξαιρετικά χρήσιμους στην παρούσα σύγκρουση. Αυτό γίνεται αντιληπτό από το μεγάλο αριθμό των εταιρειών και των υπαλλήλων τους στο Ιρακινό έδαφος. Από την άλλη η αμφιλεγόμενη, σε αρκετά σημεία, δράση τους αφήνει αρνητικές εντυπώσεις σε οποιονδήποτε μελετητή. Η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και η υπερτιμολόγηση είναι αποτέλεσμα των προβλημάτων που έχουν προαναφερθεί σχετικά με τη λειτουργία τους. Τα σημαντικότερα αφορούν την μη επαρκή επιτήρηση από τα κράτη-πελάτες και ,ασφαλώς, το ελλειπές, νομικό καθεστώς. Ο πόλεμος στο Ιράκ κατέδειξε με emphaticό τρόπο την χρησιμότητα των Ι.Ε.Α. τόσο για τις εθνικές κυβερνήσεις όσο και για τους διεθνείς οργανισμούς, οι οποίοι δρουν σε εύφλεκτες περιοχές. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτών των εταιρειών, όπως τα άμεσα αντανακλαστικά τους και η άμεση δράση τους, είναι εκείνα που τους διασφαλίζουν μια σίγουρη θέση και σε νέα πεδία μαχών. Οι δυσλειτουργίες οι οποίες προκύπτουν δεν φαίνονται ικανές να περιορίσουν την περεταίρω ανάπτυξη τους. Η αντιμετώπιση του φαινομένου της τρομοκρατίας, μέσω των επεμβάσεων των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων έδωσε νέα πνοή στις Ι.Ε.Α. Η καταπολέμηση των τρομοκρατών είναι περισσότερο αποτελεσματική με τη βοήθεια των εργολάβων της ασφάλειας, αρκεί να γίνεται με ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις, όπως ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου. Η μελλοντική αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών μπορεί αν γίνει με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα εάν αναπτυχθεί η συνεργασία εθνικών και ιδιωτικών δυνάμεων. Είναι βέβαιη η παρουσία των Ι.Ε.Α. στο μέλλον με απαραίτητη την ανάπτυξη των απαραίτητων εργαλείων για την αποτελεσματική επιτήρηση τους.

Έχοντας καταδείξει , στο μέτρο του δυνατού , την παρουσία των εξεταζόμενων εταιρειών στο Ιράκ είναι απαραίτητο να γίνει μια ενδελεχής έρευνα για τη δράση τους στη συγκεκριμένη σύγκρουση. Μ' αυτό το σκεπτικό συνεχίζεται η μελέτη βασισμένη σε αρκετά αριθμητικά δεδομένα με μια παράλληλη αποτίμηση του έργου τους.

4.Η δράση των Ι.Ε.Α και η παρουσία τους στο Ιράκ.

Η αντιπαράθεση μεταξύ του μισθοφορικού θεσμού αλλά και των Ιδιωτικών Εταιρειών Ασφάλειας (Ι.Ε.Α) δείχνει ότι πλέον το κράτος έχει επιλέξει να στραφεί στον ιδιωτικό τομέα, για να αντιμετωπίσει συγκρούσεις ή προβλήματα που προκύπτουν μετά την περίοδο του Ψυχρού πολέμου (1943 και μετά). Οι κυβερνήσεις, οι οποίες καθορίζουν το πλαίσιο της λειτουργίας τους προσφέρουν καλύτερη νομική κάλυψη και φροντίζουν έτσι ώστε οι Ι.Ε.Α να μην θεωρούνται ως

μισθοφορικοί στρατοί αλλά εταιρείες που βοηθούν τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του Ιράκ, όπου οι Ι.Ε.Α λειτουργούσαν με το μνημόνιο της Προσωρινής Συμμαχικής Αρχής σύμφωνα με το οποίο εξασφάλιζαν ασυλία στο Ιράκ. (Λιαρόπουλος,18)

Η προτεινόμενη επανάσταση στα στρατιωτικά ζητήματα προωθούσε τη δημιουργία μικρών και ευέλικτων στρατιωτικών δυνάμεων, οι οποίες θα στηρίζονται σε ένα ανώτερο είδος τεχνολογίας. Το αποτέλεσμα που προήλθε για την ανασυγκρότηση των ενόπλων δυνάμεων ήταν να μειωθεί το μέγεθος των εθνικών στρατών. Και στη Δύση, όπου πάρα πολλοί επαγγελματίες στρατιώτες βρέθηκαν εκτός στρατεύματος όταν αναδιοργανωνόταν ο εθνικός στρατός όσο και στην Ανατολική Ευρώπη, όπου η διατήρηση ενός μεγάλου στρατού ήταν οικονομικά ασύμφορη, χιλιάδες άνεργοι στρατιώτες αναζητούσαν εκ νέου εργασία. Οι εταιρείες αυτές ήταν η λύση για τους άνεργους στρατιώτες. Οι επιχειρήσεις που διεξάγονται τις τελευταίες δύο δεκαετίες είναι πλέον διαφορετικές γιατί αφορούν την άσκηση κυρίως πολιτικής βίας. Υπάρχει μία διαρκής εξέλιξη τα τελευταία είκοσι χρόνια τόσο στον αριθμό των υπαλλήλων που προσφέρουν ιδιωτικές στρατιωτικές υπηρεσίες όσο και στην αναλογία τους με τα στρατεύματα των ενόπλων δυνάμεων που χρησιμοποιούνται σε επεμβάσεις. Έτσι στον πρώτο πόλεμο του Κόλπου ένας στους εκατό από το στρατιωτικό προσωπικό ήταν ιδιωτικός υπάλληλος, ενώ στο πόλεμο στο Ιράκ η αναλογία ήταν ένας προς έναν (Speari, 2003,3). Η εξάπλωση των ιδιωτικών στρατών στο Ιράκ έφτασε ακόμα και στον πυρήνα των στρατιωτικών λειτουργιών, καταδεικνύοντας εμφανέστερα την παρουσία ενός νέου μοντέλου στρατιώτη (Spearin, 2003,3). Η ανάπτυξη των ίδιων των εταιρειών που παρέχουν στρατιωτικές υπηρεσίες είναι ένα από τα χαρακτηριστικά ή για άλλους το κυρίαρχο στοιχείο των μεταμοντέρνων ενόπλων δυνάμεων (Moskos,Allen,William and Seagal, 2000,15).

4.1 Λόγοι εξάπλωσης των Ιδιωτικών Εταιρειών Ασφάλειας

Η ανάπτυξη της ιδιωτικής στρατιωτικής βιομηχανίας οφείλεται κυρίως στη μείωση του μεγέθους των εθνικών επαγγελματικών στρατών μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, στο ότι διευρύνθηκαν οι συγκρούσεις και στο γεγονός ότι ιδιωτικοποιούνταν το κράτος. (Singer,2005). Η λήξη του Ψυχρού Πολέμου είχε δημιουργήσει την ψευδαίσθηση ότι το ενδεχόμενο πυρηνικής ή ακόμη και συμβατικής σύγκρουσης ανάμεσα στις δυο υπερδυνάμεις είχε σταματήσει να υφίσταται. Ένας συνεπώς πολυδάπανος και μεγάλος στρατός έμοιαζε χωρίς νόημα και σύντομα μειώθηκε το μέγεθος των επαγγελματικών στρατών και των αμυντικών προϋπολογισμών. Ωστόσο νέες απειλές όπως η διασπορά όπλων μαζικής καταστροφής, η διεθνής τρομοκρατία και οι εμφύλιες συρράξεις στον Τρίτο Κόσμο είχαν σημάνει την ακαταλληλότητα των στρατιωτικών μηχανών που είχαν δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου να ανταπεξέλθουν στον νέο τους ρόλο. Οι δυτικοί στρατοί ήταν σχεδιασμένοι στα πρότυπα μιας ψυχροπολεμικής αντιπαράθεσης για τις απαιτήσεις

πολέμων μεγάλης έκτασης, με αποτέλεσμα να μη μπορούν να ανταπεξέλθουν σε εμφύλιες συγκρούσεις χαμηλής έντασης και ανταρτοπόλεμους (Hammes,2004,14-26). Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ακολούθησε ένας έντονος προβληματισμός σχετικά με την αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων. Στους εμπλεκόμενους δεν περιλαμβάνονται μόνο τακτικά στρατεύματα αλλά και πολέμαρχοι, τρομοκρατικές ομάδες, ακόμη και παιδιά και γυναίκες στις επιθέσεις αυτοκτονίας. Εξαιτίας των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου και ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας αύξησαν τη ζήτηση για ασφάλεια .Η αποτυχία ορισμένων ανθρωπιστικών επεμβάσεων δημιούργησε τις συνθήκες ώστε η Δύση πλέον να επεμβαίνει για να διευθετηθούν διεθνείς συγκρούσεις..

Δεκάδες είναι οι εταιρείες που έχουν σχέση με το Αμερικανικό πολιτικό κατεστημένο οι οποίες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην συμμετοχή τους τον πόλεμο του Ιράκ (2003) . Η αισχροκέρδεια που ανέκυψε από αυτές τις εταιρείες ήταν μια από τις λάθος πολιτικές του George Bush . Οι μισθοφόροι είχαν συσσωρεύσει τεράστιες περιουσίες βοηθώντας έτσι την Αμερικανική κυβέρνηση να εγκαθιδρύσει ένα κράτος μαριονέτα στον Ιράκ . Οι μισθοφόροι χωρίς διακριτικά και απροκάλυπτα επάνδρωναν οχήματα και λεηλατούσαν αποτελώντας ντροπή για το αμερικανικό κράτος. Γύρω στις 10-15.000 μισθοφόροι παγκοσμίως δίνουν υλικοτεχνική στήριξη σε ρόλου όπως οδήγηση ,συντήρηση εκπαίδευση ,επικοινωνίες καθώς και συλλογή πληροφοριών (Conachy,2004).

Ο πόλεμος στο Ιράκ από την πλευρά της Αμερικανικής κυβέρνησης ακολούθησε μια συμβατική στρατιωτική πορεία η οποία είχε τη μορφή επίθεσης δύναμης ενός κράτους στην δύναμη ενός άλλου. Ωστόσο το στοιχείο της ασυμμετρίας γίνεται εμφανές καθώς οι συμμαχικές δυνάμεις ήταν ισχυρότερες της ιρακινής αντίστασης και επιπλέον επειδή οι ιρακινοί δεν άργησαν να καταφύγουν σε μη συμβατικές πολεμικές τακτικές. Ο μεταπολεμικός συσχετισμός των δυνάμεων απεδείχθη αντιστροφή των ασυμμετριών εάν κατά τη διάρκεια του κυρίως πολέμου λειτούργησε η αμερικανική ασυμμετρία ισχύος τότε την μεταπολεμική κατάσταση χαρακτηρίζει η ασυμμετρία διεξαγωγής του μικρού πολέμου από τις ιρακινές αντιστασιακές μονάδες (Muncler,2005,29).

Στα γεγονότα του 2003 αξίζει να σταθούμε στα θεμέλια που δόθηκαν για την ανοικοδόμηση ενός κράτους από τις δυνάμεις εισβολής αφού εκτός της ανακάλυψης καινούργιων όπλων μαζικής καταστροφής και του αγώνα κατά της τρομοκρατίας στόχος ήταν και η εγκαθίδρυση ενός δημοκρατικού καθεστώτος .Στις 1/5/2003 ο πρεσβευτής Paul Bremer ο τρίτος , τίθεται επικεφαλής της Συμμαχικής μεταβατικής αρχής στο Ιράκ αντικαθιστώντας τον Αντιστράτηγο Garner το 2003 επικεφαλής της υπηρεσίας ανοικοδόμησης στρατιωτικής βοήθειας στο Ιράκ. Το πρώτο και βασικό μέλημα του Bremer ήταν απομυθοποιηθεί το ιρακικό κράτος. (Bremer with Mc Conell,2006,37-42). Αυτό σήμαινε ότι θα έπρεπε να απομακρυνθούν τα ηγετικά

στελέχη από τις θέσεις τους και να μην επιστρέψουν ξανά (Thomas,2007).

Άλλο χαρακτηριστικό της περιγραφής αυτών των νέων πολέμων είναι η ιδιωτικοποίηση της βίας. Σε ένα από τα πολλά περιστατικά βίας τα οποία είχαν πραγματοποιηθεί το έτος 2004 στην Fallujah δυτικά της Βαγδάτης τέσσερις Αμερικανοί είχαν πέσει σε ενέδρα ,όπου τους σκότωσαν, ανέσυραν έξω απ' το όχημα τους έβαλαν φωτιά και τους ακρωτηρίασαν.

Για τον Peter Singer οι ιδιωτικές εταιρείες αποτελούν την τελευταία εξέλιξη στο σύγχρονο πεδίο μάχης .Για τον πόλεμο στο Ιράκ κατά τον ίδιο υπάρχουν τρία σημεία τα οποία αφορούν τη χρήση των εταιρειών αυτών . Το ένα είναι ότι τα κίνητρα της ιδιωτικής εταιρείας δεν συμβαδίζουν πάντα με τον πελάτη της για παράδειγμα η εταιρεία ενέργειας Hulliburton . Μια θυγατρική της είχε κάνει συμβόλαιο για την κατάσβεση πυρκαγιών σε πετρελαιοπηγές του Ιράκ ,όμως ο ρόλος της επεκτάθηκε και στην άντληση και διανομή πετρελαίου . Επίσης οι εταιρείες αυτές δεν διεξάγουν ελέγχους όσον αφορά την πρόσληψη προσωπικού τους καθώς ένα ποσοστό της τάξεως του 35% στους ανακριτές στις φυλακές του Abu Ghraib είχαν έλλειψη στρατιωτικής εκπαίδευσης και προέρχονταν από τέτοιου είδους εταιρείες. Ακόμη επιτρέπεται η χρήση στρατηγικών που δεν είναι αναγνωρίσιμες από τις κυβερνήσεις ή αρκετά δημοφιλείς .Για παράδειγμα η επίδειξη υπερβολικής σκληρότητας επιφέρει συνέπειες ποινικές στους άνδρες αλλά και τις γυναίκες στρατιωτικούς. Όμως σε τέτοιες περιπτώσεις δεν θα μπορούσαν να γίνουν πολλά και να προσαχθούν καθώς είναι προφανείς οι λόγοι. Ακόμη ένα ζήτημα αφορά την νομιμότητα των πράξεων των εταιρειών αυτών και συνδέεται με τα προηγούμενα γεγονότα . Ενώ το τελευταίο έχει να κάνει με τον στρατό και την συνεκτικότητά του. Πέραν της έλλειψης συντροφικότητας μεταξύ των στρατιωτικών των ΗΠΑ και αυτών των ιδιωτικών εταιρειών είναι γεγονός όπως και στο παράδειγμα της Fallujah ότι οι μισθοφόροι κερδίζουν περισσότερα από τον στρατό όντας σε λιγότερο επικίνδυνη θέση καθώς παρέχουν υποστήριξη σε μαχόμενους άντρες και φρουρούν πετρελαιοπηγές (Singer, 2005).

4.2 Τα γεγονότα του 2003 και εξής.

Το 2003 οι ΗΠΑ η Μ. Βρετανία και ένας ακόμη συνασπισμός στρατιωτικών εισέβαλαν στο Ιράκ για να αφοπλίσουν τον Saddam Hussein. Η στρατιωτική παρουσία σ' αυτό το σημείο αποτελούνταν από PMSCs και εθνικά στρατεύματα. Το 2007 υπάρχει στατιστική που δηλώνει τον αριθμό των απασχολούμενων οι οποίοι ήταν 180.000 περίπου στο Ιράκ σε σύγκριση με τα 160.000 στρατεύματα των ΗΠΑ τον χρόνο.(Miller,Christian,2007). Δεν υπήρχε νομικό πλαίσιο ωστόσο για τις ιδιωτικές εταιρείες αλλά και για τις αρμοδιότητές τους και για παράδειγμα την Al Kout ένα γραφείο παροχής φυλασσόταν από ένοπλες δυνάμεις PMSCs κι έτσι δεν έδωσαν κάποια έγγραφα στην αμερικανική κυβέρνηση γιατί δεν υπήρχε σαφήνεια

στον καθορισμό των αρμοδιοτήτων τους.

Ακόμη την ίδια χρονολογία 2003 οι Ηνωμένες πολιτείες χορήγησαν σύμβαση στην Dyncoorp η οποία μπορούσε να αποφέρει εκατομμύρια κέρδη από την αποκατάσταση της αστυνομίας ,της δικαιοσύνης και των λειτουργιών της φυλακής στο μεταπολεμικό Ιράκ. Οι ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας θα ασχοληθούν μετά το 2003 με πράξεις εκτός του νομικού δικαίου καθώς δεν αποτελούσαν την κρατική μηχανή αλλά ήταν ιδιωτικές και δημιούργησαν προβλήματα όχι μόνο ηθικά αλλά και νομικά. Ασχολήθηκαν με πυροβολισμούς πολιτών ,πολιτικές εκβιασμού και παραβιάσεις συμβάσεων (Fogarty, 2010,26-43).

Άλλες εταιρείες όπως η προαναφερθείσα Dyncoorp στο Αφγανιστάν, ανέλαβε την φύλαξη του προέδρου Karzai και την εκπαίδευση της τοπικής αστυνομίας . Η Triple Canopy που ιδρύθηκε το 2003 και είχε εξειδίκευση στο Ιράκ .Απασχολούσε .5.500 μισθοφόρους .Τον Μάρτιο του 2009 η εταιρεία κέρδισε συμβόλαιο αξίας 1 δις δολαρίων . Η Blackwater που έγινε γνωστή από τα συμβόλαιά της που είχε υπογράψει κατά τα έτη 2003 και 2008 στο Ιράκ έναντι αρκετών δις δολαρίων. Η Xeservices διέθετε 21.000 μισθοφόρους και κατηγορήθηκε για δολοφονίες Ιρακινών πολιτών καθώς και για οικονομικές ατασθαλίες (Μιχαλέτος, 2014).

Στις μάχες του Μαρτίου και Απριλίου 2003, οι ιδιώτες μισθοφόροι είχαν απασχοληθεί σε όλες τις δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα στη διατροφή και τη διαμονή των στρατευμάτων μέχρι και τη συντήρηση οπλισμού και μάλιστα τόσο πολύπλοκου όπως τα αόρατα βομβαρδιστικά, τα καταδιωκτικά, τα αναγνωριστικά, και Global Hawk, τα άρματα M-1, τα Apache και τα συστήματα άμυνας των πολεμικών πλοίων (Singer,2004).

Πιο αναλυτικά οι ρόλοι της εταιρείας Halliburton η οποία είχε κάνει συμβόλαια 6 δις. \$ στο Ιράκ, είναι να παρέχει τεχνική υποστήριξη, να μεταφέρει προμήθειες καυσίμων στα στρατεύματα και να επισκευάζει πληγείσες πετρελαϊκές εγκαταστάσεις. Η Dyncoorp επίσης εκπαίδευε την ιρακινή Αστυνομία έναντι συμβολαίου αρχικού ύψους 50 εκατ. \$. Πολλές από τις δραστηριότητες της εταιρείας αυτής αναλήφθηκαν για λογαριασμό του αμερικανικού κράτους. Όμως δεν είναι και τόσο αξιόπιστη γιατί συνέβησαν σκάνδαλα καθώς ενεπλάκη σε πορνεία αλλά και λαθρεμπόριο όπλων στα οποία εμπλέκονταν μισθοφόροι υπάλληλοί της που υπηρετούσαν στη Βοσνία και το Κόσοβο (Singer ,2004).

Η εταιρεία Erinys είχε αναλάβει τη συγκρότηση παραστρατιωτικής Δύναμης με σκοπό να φυλάξει πετρελαϊκές εγκαταστάσεις. Επιπλέον το 2007 κατηγορήθηκε ότι σπαταλούσε χρήματα για την κατασκευή μιας πισίνας για παράδειγμα ολυμπιακών διαστάσεων με εντολή της επίσημης Ιρακινής αστυνομίας. Τον Απρίλιο του 2011 η εταιρεία συμφώνησε να πληρώσει 7.7 εκατομμύρια δολάρια στην Αμερικανική κυβέρνηση για την ρύθμιση ζημιών που είχε αξιώσει στο Ιράκ (Singer,2004). Η πιο δημοφιλής η εταιρεία Blackwater ειδικευόταν σε προγράμματα αντιμετώπισης τρομοκρατών και είχε υπογράψει συμβόλαιο 35 εκατ. \$, για να εκπαιδεύσει 10.000

μέλη του Πολεμικού Ναυτικού. Τον Φεβρουάριο του 2004 η Blackwater «στρατολόγησε» εξήντα Χιλιανούς στρατιώτες, στους οποίους πρόσφερε από 4.000 \$ το μήνα προκειμένου ν' αναλάβουν τη φύλαξη εγκαταστάσεων πετρελαίου στο Ιράκ. Στα τέλη του μηνός Μαρτίου η εταιρεία διέθετε 450 άνδρες της στο ιρακινό έδαφος (Singer,2004).

Ωστόσο ο ιδιωτικός στρατός της Blackwater συμμετείχε σε ορισμένες επιχειρήσεις της CIA μεταξύ των οποίων και επιδρομές με στόχο εξτρεμιστικά στοιχεία στο Ιράκ και το Αφγανιστάν σύμφωνα με την New York Times . Η εμπλοκή της blackwater στο Ιράκ ξεκίνησε το 2002 όταν η CIA της ανέθεσε την φύλαξη της περιμέτρου γύρω από τον σταθμό του ξενοδοχείου Ariana στην Καμπούλ. Επίσης οι New York Times γράφουν ότι ο ρόλος τους άλλαξε όταν οι υπάλληλοι της Blackwater άρχισαν να παρέχουν υπηρεσίες ασφαλείας στα στελέχη της CIA που δρούσαν στην περιοχή ακόμη και κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων που γίνονταν σε συνεργασία με άνδρες των ειδικών δυνάμεων της Delta Force και Navy Sales. Σχεδόν κάθε βράδυ γίνονταν επιδρομές σε κρησφύγετα από το 2004 μέχρι το 2006 .Οι Times αναφέρουν ότι υπήρχαν αρκετοί άνδρες ασφαλείας οι οποίοι λένε ότι οι επιχειρήσεις σύλληψης και δολοφονίας εξτρεμιστών στο Ιράκ και Αφγανιστάν ήταν επιχειρήσεις ρουτίνας ώστε το προσωπικό δεν παρείχε απλά προστασία στους άνδρες της CIA αλλά και συμμετείχε ενεργά . Επίσης η CIA ανέθεσε στην Blackwater ένα μυστικό πρόγραμμα για την παρακολούθηση και την εκτέλεση υψηλόβαθμων στελεχών της Al Qaeda . Το 2005 υπογράφηκε ένα πενταετές συμβόλαιο 1.2\$ δις που εγκαθίδρυσε την DynCorp, την Blackwater και την Triplecanopy ως τις εταιρείες επικυρωμένες PMCs στο Ιράκ (Eicher,2008,8-13).

Η άδεια της Blackwater για να επεμβαίνει στο Ιράκ ανακαλέστηκε τον Σεπτέμβρη του 2007 μετά από πυροβολισμούς των στρατιωτών της Blackwater εναντίον ιρακινών πολιτών. Οι θάνατοι αυτοί έγιναν γεγονός όταν μια ομάδα ιδιωτικής ασφαλείας της Blackwater συνόδευε μια φάλαγγα οχημάτων του State Department σε συνάντηση στην Βαγδάτη με στελέχη της Υπηρεσίας Διεθνούς Ανάπτυξης των ΗΠΑ. Η άδεια της επανήλθε κατά το 2008 αλλά το 2009 όταν ιρακινοί δήλωσαν ότι αρκούνται να παρατείνουν την ισχύ της άδειας αυτής. (Risen,Williams,2009).

Στην Aeges είχε απονεμηθεί το 2004 ωστόσο ένα ποσό των 293 εκατομμυρίων δολαρίων για τριετή σύμβαση για συντονίσει άλλες εταιρείες στο Ιράκ. Η Unity Resources επίσης εδραίωσε την παρουσία της στο Ιράκ . Η διοίκηση της αποτελούνταν από απόστρατους αξιωματικούς από χώρες όπως για παράδειγμα η Αυστραλία , οι ΗΠΑ αλλά και η Μ. Βρετανία και το 2010 είχε αναλάβει τη φύλαξη της αυστραλιανής πρεσβείας στην περιοχή της Βαγδάτης. Οι υπάλληλοι της ενεπλάκησαν σε δυο αιματηρά περιστατικά και κατηγορήθηκαν για δολοφονία αμάχων.

Παρακάτω για να κατανοηθεί πληρέστερα η πρόσφατη δραστηριότητα των ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας δίνεται η Ποσοστιαία κατανομή εργολάβων των ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας το τετράμηνο του 2011. Από στατιστικούς πίνακες του

Αμερικανικού Υπουργείου Εθνικής άμυνας της εργολαβικής υποστήριξης στο Ιράκ και το Αφγανιστάν προκύπτουν τα εξής δεδομένα. Αρχικά οι βασικές κατηγορίες συμβάσεων στο Ιράκ και τα ποσοστά των εργολάβων που εργάζονται εκεί είναι υποστηρικτικής βάσεως το 59,5% ασφάλειας το 18,2 % μεταφραστές και διερμηνείς το 5% μεταφορείς το 1,8% συντήρηση και Logistics το 1,7% υποστηρικτικές επικοινωνίες 0,9% εκπαίδευση το 6% ενώ άλλα στο 11,4% . Κατά το 2011 υπήρχαν 52,7 εργολάβοι ασφαλείας στο Ιράκ. Αναλογικά με το τρίτο τρίμηνο του 2011 ως τον Δεκέμβριο του 2011 αναμενόταν μια απότομη μείωση του αριθμού των εργολάβων και μείωση του στρατιωτικού αποτυπώματος .Στο τέλος του 2012 αναμένονταν να μείνουν 14-15 ανάδοχοι στα πλαίσια του οικονομικού νόμου για την υποστήριξη της διπλωματίας αλλά και την βοήθεια για ασφάλεια της αποστολής.

Τα γενικά στοιχεία του Υπουργείου Άμυνας της Ιδιωτικής Ασφάλειας Προσωπικού Αναδόχου στο Ιράκ και το Αφγανιστάν αναφέρουν ότι οι ιδιωτικές εταιρείες φροντίζουν για την προσωπική ασφάλεια την ασφάλεια των κοινου και στατικές αποστολές ασφαλείας Δεν είναι όλοι οι ιδιώτες οπλισμένοι. Οι όροι που πρέπει να ακολουθούν οι εταιρείες αυτές είναι ότι δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε επιθετικές επιχειρήσεις και θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες που έχει θεσπίσει η USCENTCOM όσον αφορά την χρήση βίας. Σύμφωνα με αυτούς τους όρους επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν βία μόνο κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες όπως αυτοάμυνας υπεράσπισης εγκαταστάσεων ή προσώπων όπως καθορίζεται και από την σύμβασή τους. Διαθέτουν επίσης μια κάρτα που τους επιτρέπει να οπλοφορούν ,Επίσης αυτή η κάρτα περιέχει και πληροφορίες σχετικά με το Rules Use of Force (RUF) αλλά και την υπογραφή του προσωπικού του αναδόχου αναγνωρίζοντας την διαφορά μεταξύ του RUF και των κανόνων εμπλοκής. (DoD Department of Defence). Επίσης παρατίθενται και οι πράξεις που έγιναν σχετικά με την βελτίωση των εργολάβων από την μεριά του υπουργείου Άμυνας. Αυτές είναι σχετικά με κάποια πρότυπα για τις υπηρεσίες ασφαλείας. Το NDAA FY 2008 αφορά για παράδειγμα κοινές διατάξεις περί των στρατιωτικών επιχειρήσεων . Η JTSCC (Joining Theater Support Contracting Command) που έργο της είναι η εποπτεία των ελέγχων στις συμβάσεις που εκτελέστηκαν στο Ιράκ. Η Task Force επίσης καθώς και άλλες υπηρεσίες.

Η παραπάνω ανάλυση του φαινομένου της ιδιωτικοποίησης του πολέμου καθιστά φανερό την ανάγκη επαναπροσέγγισης της χρήσης των I.E.A αφού η δράση τους αναμένεται στο μέλλον να γενικευθεί, παρά να περιορισθεί. Η ανάπτυξη της ιδιωτικής στρατιωτικής βιομηχανίας, επιφέρει την τότε ανάληψη ενός μέρους των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του κράτους στον τομέα της άμυνας και της ασφαλείας σταδιακά και στον ιδιωτικό τομέα. Τα κράτη είναι από μόνα τους εκείνα τα οποία θα καθορίσουν την ισχυρή τους θέση για το αν θα είναι ισχυρότερα σε σύγκριση με κάποια άλλα. Στόχος των κρατών θα πρέπει να είναι η εκτίμηση του οικονομικού και πολιτικού κέρδους και κόστους και να καθορισμός με ακρίβεια του εύρους δράσης των I.E.A, του είδους των αποστολών τους καθώς και των υπηρεσιών που θα εκχωρούνται στον ιδιωτικό τομέα, τους κανόνες λειτουργίας αλλά και τους λόγους

αναστολής τους . Τα κράτη και κατ' επέκταση οι κυβερνήσεις θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να ελέγχουν με λεπτομέρεια τον τρόπο λειτουργίας των εταιρειών αυτών. Το κάθε συμβόλαιο που θα υπογράφεται μεταξύ μιας εταιρείας και ενός υπουργείου άμυνας θα πρέπει να ελέγχεται για τον ακριβή αριθμό των υπαλλήλων που θα απασχοληθούν, το κόστος, το είδος και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, ώστε να μειωθούν τυχόν λάθη. Η σύσταση επίσης σχετικών ρυθμιστικών αρχών και επιτροπών στα αντίστοιχα υπουργεία (άμυνας & οικονομικών) και η επιβολή κυρώσεων θεωρούνται απαραίτητα μέτρα. Ο εκσυγχρονισμός του εθνικού και του διεθνούς δικαίου και η δημιουργία ενός διεθνούς φορέα που θα επιβλέπει και θα επιβάλλει κυρώσεις, όταν προκύπτουν ενοχοποιητικά στοιχεία, είναι μέτρα που έχουν προταθεί παλαιότερα αλλά δεν φαίνεται να έχει σημειωθεί ακόμη πρόοδος στους παραπάνω τομείς.

Είναι εμφανές από όσα σημειώθηκαν ωρύτερα ότι η εξέλιξη των Ι.Ε.Α. προσφέρει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Αυτό έγινε εμφανές και στην περίπτωση του πολέμου στο Ιράκ. Οι εθνικές κυβερνήσεις παραμένουν οι βασικοί πελάτες τους κάτι που αυτομάτως τις κάνει αρμόδιες για τη περαιτέρω ιδιωτικοποίηση του πολέμου. Αυτή η εξέλιξη κάνει αναγκαία τη καταγραφή των θετικών και αρνητικών αποτελεσμάτων της ύπαρξης των Ι.Ε.Α. Η προσαρμογή των απαραίτητων κανονιστικών πλαισίων , τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο, κρίνεται αναγκαία. Ειδικά στη παρακολούθηση της στρατιωτικής βιομηχανίας και στη συνύπαρξή της με τους εργολάβους της ασφάλειας. Το πλεονέκτημα της ευελιξίας , όμως, που οι Ι.Ε.Α. προσφέρουν μοιάζει ικανό να ξεπεράσει όποια νομικά ζητήματα. Αυτό μεταφράζεται με την ανάθεση όλο και μεγαλύτερων επιχειρησιακών αποστολών στις εξεταζόμενες εταιρείες από τα κράτη. Είναι , άλλωστε, μια τάση που διαμορφώνεται ταχύτατα στις Η.Π.Α. αλλά και σε άλλα κράτη με διεθνή παρουσία όπως η Βρετανία. Το σημαντικό ζήτημα που καλούνται οι κυβερνήσεις να διαχειριστούν είναι η κατασπατάληση δημοσίου χρήματος από τις Ι.Ε.Α. Δυστυχώς τα παραδείγματα εδώ είναι αρκετά, πολλά από τα οποία καταγράφηκαν και στο Ιράκ. Η ύπαρξη συγκρούσεων στο μέλλον κάνει την παρουσία των εργολάβων της ασφάλειας σχεδόν επιτακτική. Τι ρόλο θα κληθούν να διαδραματίσουν εξαρτάται από το τι θα τους ζητηθεί. Με αυτό τον τρόπο είναι δυνατόν να αποφευχθούν περιστατικά καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως στο Ιράκ. Η σύναψη συμβολαίων με διεθνής οργανισμούς αλλά και με Μ.Κ.Ο. μπορεί να βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Από όλα τα παραπάνω δυο βασικά συμπεράσματα πρέπει να κρατήσει κανείς : α) τα κράτη είναι αυτά που κάνουν την ύπαρξη των Ι.Ε.Α. όλο και περισσότερο επιβεβλημένα και β) η ανάπτυξη ενός νομοθετικού πλαισίου σχετικά με τη λειτουργία τους κρίνεται άμεσα αναγκαία. Τα δυο αυτά συμπεράσματα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Οι δυνατότητες που οι Ι.Ε.Α. προσφέρουν στις εθνικές κυβερνήσεις τις κάνει εξαιρετικά χρήσιμες με την δυνατότητα ,όμως, ενός αποτελεσματικού ελέγχου σχετικά με τη δράση τους. Έτσι τα κράτη θα συνεχίσουν να είναι στον πυρήνα της διεθνούς πραγματικότητας βρίσκοντας κάθε φορά τα κατάλληλα εργαλεία για την εξυπηρέτηση των στόχων τους.

5.Συμπεράσματα.

Τα συμπεράσματα σε κάθε έρευνα, που εξελίσσεται, δεν είναι δυνατόν να είναι καθολικά, ειδικά, σ' ένα φαινόμενο πολιτικό, οικονομικό αλλά και στρατιωτικό. Η έρευνα επικεντρώθηκε από την αρχή της επέμβασης(2003) μέχρι και την ανάδειξη της νέας Ιρακινής κυβέρνησης(2010) ύστερα από τη διενέργεια εκλογών. Το βασικό ερώτημα της εργασίας είναι εάν οι εργολάβοι της ασφάλειας φάνηκαν χρήσιμοι και σε πιο βαθμό στην επέμβαση των δυτικών συμμάχων στο Ιράκ. Ο διαχωρισμός σε τρία βασικά κεφάλαια έγινε με τον εξής σκοπό : αφενός να εξεταστούν ποιές είναι αυτές οι εταιρείες, πως λειτουργούν, τι καλούνται ν' αντιμετωπίσουν και αν και σε ποίο βαθμό είναι μέσα στα εγχώρια και διεθνή νομικά πλαίσια. Αφετέρου να εξεταστεί το περιβάλλον όπως αυτό διαμορφώθηκε, σχετικά με την επέμβαση στο Ιράκ τόσο πριν, όσο και κατά τη διάρκεια αυτής, με δεδομένη την παρουσία ιδιωτικών στρατευμάτων. Τέλος να εξεταστεί η δράση που ανέλαβαν στη συγκεκριμένη σύγκρουση.

Αρχικά έγινε μια προσπάθεια να σχηματιστεί μια εννοιολογική παρουσίαση των ιδιωτικών εταιρειών ασφάλειας και όσων παραμέτρων κρίνονται από τη βιβλιογραφία απαραίτητες. Τα κύρια σημεία διερεύνησης ήταν ο διαχωρισμός τους αναλόγως με τη δράση τους, την αποτελεσματικότητά τους, το καθορισμός του πελατολογίου τους. Επιπλέον ήταν αναγκαίο να εξετασθεί η λειτουργία τους μέσα σε μια ανταγωνιστική διεθνή αγορά, τα συμβόλαια που υπογράφουν και η κατηγοριοποίηση αναλόγως με το μέγεθος τους. Τέλος η ύπαρξη ή η διαμόρφωση των κανόνων, που διέπουν τη λειτουργία τους σε εγχώριο ή διεθνές επίπεδο και η σύγκρουση τους με τις κυρίαρχες πολιτικές μονάδες, τα κράτη, αποτελεί σημείο αναφοράς στην παρούσα έρευνα. Είναι γεγονός ότι η δράση των εξεταζόμενων επιχειρήσεων ποικίλει αρκετά, ειδικά μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Αυτό οφείλεται στη μεγάλη εξειδίκευση που κατέχουν και φυσικά στην κατοχή της απαιτούμενης τεχνολογικής υποδομής. Αυτομάτως δίνεται η δυνατότητα στις I.E.A. να έχουν μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων για οποιονδήποτε υποψήφιο πελάτη. Αυτό περιλαμβάνει την εκπαίδευση στρατιωτικών μονάδων μέχρι και την εμπλοκή σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Το πόσο αποτελεσματικές μπορεί να γίνουν οι ιδιωτικές εταιρείες της ασφάλειας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον ίδιο τον πελάτη της κάθε εταιρείας. Αυτός είναι και υπεύθυνος για την επίβλεψη της πορείας εκτέλεσης του έργου. Τα αντικρουόμενα συμφέροντα πελάτη και επιχείρησης δημιουργούν αντικειμενικά ζητήματα, τα οποία πρέπει να προβλέπονται με όσο το δυνατόν πιο ξεκάθαρο τρόπο στο συμβόλαιο. Εδώ το σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο πελάτης. Ένα αξιοσημείωτο στοιχείο έχει σχέση με το μέγεθος των εταιρειών, που παρέχουν υπηρεσίες ασφάλειας. Αυτό αφορά την συσχέτιση ανάμεσα στο μέγεθος των εταιρειών και στην παροχή υπηρεσιών από αυτές. Δημιουργούνται, λοιπόν, επιχειρήσεις με τη μορφή αλυσίδας που, συχνά, εκτίνονται σ' ολόκληρο τον πλανήτη. Αυτό από τη μια κάνει τη δράση τους πιο εύκολη και οικονομική αλλά από την άλλη δυσχεραίνει και την επιτήρηση τους. Το σημείο επιτήρησης είναι και αυτό στο οποίο στέκονται και αρκετοί μελετητές του

συγκεκριμένου φαινομένου, καθώς είναι υπό διαμόρφωση η νομοθεσία ούτως ώστε να θεσπιστούν ακριβή και συγκεκριμένα κριτήρια λειτουργίας των εταιρειών αυτών. Οι εθνικές νομοθεσίες παρουσιάζουν μεγαλύτερη πρόοδο από το διεθνές δίκαιο. Αυτό οφείλεται στη δυσκαμψία που χαρακτηρίζει τη διαμόρφωση κανόνων δικαίου σε διεθνές επίπεδο. Ενδεχομένως το πλέον σημαντικό σημείο στο οποίο πρέπει να σταθεί κάποιος, που μελετά το τμήμα αυτό της αγοράς, είναι ότι η ύπαρξη και λειτουργία των εξεταζόμενων επιχειρήσεων μπορεί να απειλήσει το κράτος. Το ζήτημα της εθνικής ασφάλειας, που έστω και σε τμήματα παραχωρείται σε ιδιώτες, θέτει υπό αμφισβήτηση τους εθνικούς στρατούς, ειδικά, σε πιο αδύναμα κράτη. Έτσι γενάτε το ερώτημα εάν είναι ασφαλές να ασκεί και κάποιος άλλος φορέας, πέρα από τα κράτη, βία, με νόμιμο, όμως, χαρακτήρα. Όλα αυτά τα ενδιαφέροντα ζητήματα ,σε αρκετές, περιπτώσεις χαρακτηρίζονται από αρκετούς ως θεωρίες συννομωσίας επικαλούμενοι την άποψη πως η δράση των εργολάβων αυτών γίνεται στο σκοτάδι. Αυτό το επιχείρημα καταρρίπτεται στις μέρες μας, όλο και περισσότερο με τη συχνή δημοσιοποίηση στοιχείων από τις εθνικές κυβερνήσεις. Ειδικά για τις συναλλαγές που έχουν με ιδιώτες στον τομέα της ασφάλειας. Σ' αυτό το σημείο διαφάνειας, ωστόσο, έχει φτάσει το σύστημα των κυρίαρχων κρατών, ύστερα από αρκετά περιστατικά, όπου οι εν λόγω εταιρείες προέβησαν σε ολισθήματα. Αυτά αφορούν, κυρίως, την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ορισμένων δημοκρατικών αρχών. Σ' αυτήν την κατεύθυνση , για την θέσπιση διαφανών διαδικασιών , οδηγήθηκε και η κυβέρνηση των Η.Π.Α., ύστερα από την διαπίστωση πως σε συγκεκριμένες περιπτώσεις χρεώθηκαν υπέρογκα ποσά από τους εργολάβους της ασφάλειας. Η παρουσία τους, όμως, παραμένει πάντοτε αξιοπρόσεκτη και δύσκολα μπορεί να μην γίνει αντιληπτή σ' όλα τα πεδία των μαχών ανά τον κόσμο. Είναι εμφανές ότι η παρουσία αυτή θα συνεχιστεί, σ' ανάλογο επίπεδο με αναγκαία τη θέσπιση κατάλληλων κανόνων για τον έλεγχο της λειτουργίας τους. Αυτό είναι δυνατόν να συμβεί με συνδυασμό εθνικών και διεθνών νομικών κανόνων.

Στη συνέχεια γίνεται μια ανάλυση των συμβάντων του δευτέρου πόλεμου του κόλπου, την επέμβαση δηλαδή των αμερικανικών και συμμαχικών δυνάμεων, με στόχο την ανατροπή του καθεστώτος του Saddam Hussein. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση του περιβάλλοντος πριν από την έναρξη των εχθροπραξιών, τους στόχους που η αμερικανική ηγεσία έθεσε για το Ιράκ αλλά και ευρύτερα τη Μέση Ανατολή. Καθώς και την εξέλιξη των επιχειρήσεων, το κόστος για τις Η.Π.Α. και φυσικά την παρουσία των εργολάβων της ασφάλειας στη σύγκρουση. Τα συμφέροντα των δυτικών συμμάχων στην περιοχή έρχονται, αρκετά συχνά, σε σύγκρουση με το ιδιόμορφο περιβάλλον της, όπως αυτό διαμορφώνεται από το πολιτιστικό υπόβαθρο των κρατών της. Σ' ένα τόσο ρευστό σκηνικό, οι ισορροπίες που για αρκετό διάστημα τηρούσαν στην περιοχή φαίνονταν να διασαλεύονται εξαιτίας των επερχόμενων εχθροπραξιών στο Ιρακινό έδαφος. Η επέμβαση στο Ιράκ όπως και αυτή στο Αφγανιστάν σηματοδοτεί τη στροφή στην εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών, ύστερα από τις επιθέσεις της Al-Qaeda στο αμερικανικό έδαφος. Η πολιτική στόχευση για καταπολέμηση της τρομοκρατικής απειλής

δικαιολογήθηκε με ένα επιχείρημα υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του λαού του Ιράκ. Επιπλέον υπήρξαν και κατηγορίες για την ύπαρξη οπλικών συστημάτων μαζικής καταστροφής από το καθεστώς Hussein αν και δεν επιβεβαιώθηκαν ποτέ. Η επέμβαση αυτή χωρίζεται σε δυο φάσεις ακριβώς γιατί δυο φαίνεται να είναι και οι στόχοι της αμερικανικής στρατηγικής. Στην πρώτη φάση η ανατροπή του καθεστώτος επιτεύχθηκε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα με τη σύλληψη του πρώην ηγέτη της χώρας να ακολουθεί. Στη δεύτερη φάση η σύγκρουση περιελάμβανε τη διαμάχη της νέας Ιρακινής κυβέρνησης και των συμμαχικών δυνάμεων από τη μια και των ανταρτών από την άλλη. Ο στόχος εδώ ήταν η δημιουργία ενός νέου κράτους με δημοκρατικές αρχές και συμμετοχή όλων των μειονοτήτων της χώρας. Αυτό δεν επιτεύχθηκε καθώς οι κυβερνήσεις που σχηματίστηκαν δεν περιελάμβαναν στελέχη από όλες τις πλευρές. Η αμερικανική παρουσία δεν ήταν δυνατόν να συνεχίζεται επ' αόριστον, ειδικά όσο το κόστος αυξανόταν και επόμενο ήταν οι προεκλογικές δεσμεύσεις για αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων να υλοποιηθούν. Σ' όλες τις φάσεις του πολέμου οι ιδιώτες μαχητές έπαιξαν ενεργό ρόλο, χωρίς, ωστόσο, να μπορεί κανείς να εκφέρει με βεβαιότητα την άποψη του, για το εάν η δράση τους ήταν επιτυχημένη ή όχι. Η ύπαρξη χαρακτηριστικών παραδειγμάτων τόσο για τους πολέμιους όσο και για τους υπερασπιστές των ιδιωτών αυτών, στη εν λόγω σύγκρουση, βοηθά στην κατεύθυνση αυτή. Η πορεία των γεγονότων από την αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων και μετέπειτα από τη χώρα φανερώνει πως ο σχεδιασμός έγινε βεβιασμένα αλλά όχι σε λάθος κατεύθυνση. Η επέμβαση ήταν αναπόφευκτη για τα δεδομένα της χρονικής συγκυρίας, που πραγματοποιήθηκε, και μέχρι ένα βαθμό κατάφερε να πετύχει τους στόχους που είχαν τεθεί. Μια εσωτερική πολιτική ανάγκη στις Ηνωμένες Πολιτείες υπαγόρευσε την επίθεση αυτή αλλά και μια ανάλογη ανάγκη ώθησε στη απόφαση για αποχώρηση. Ο αντίκτυπος όμως των όσων ακολούθησαν ήταν αρκετά ισχυρός σε διεθνές επίπεδο και προφανώς δεν άφησε ανεπηρέαστη την αμερικανική κοινωνία. Αυτός που φαίνεται να βγαίνει ωφελημένος από τις εξελίξεις αυτές είναι ο ιδιωτικός τομέας της ασφάλειας και αυτό γιατί η συνδρομή του σε ανάλογες επιχειρήσεις στο μέλλον κρίνεται αναγκαία. Το παράδειγμα του Ιράκ κάνει εμφανές ότι η παρουσία για μεγάλο χρονικό διάστημα ενός εθνικού στρατού σε ξένο έδαφος είναι εξαιρετικά δαπανηρή, επικίνδυνη και κρίνεται συνολικά ασύμφορη.

Ακολούθησε μια καταγραφή και παρουσίαση της δράσης των I.E.A. στην επέμβαση στο Ιράκ. Η παρουσία των εταιρειών αυτών στη συγκεκριμένη σύγκρουση επηρεάστηκε από μια σειρά παραγόντων όπως η επανάσταση στην στρατιωτική τεχνολογία. Η ανάπτυξη των I.E.A., η οποία ξεκίνησε μετά τον ψυχρό πόλεμο, οφείλεται στη συρρίκνωση των εθνικών στρατών καθώς αυτοί κρίνονταν, την περίοδο εκείνη, εξαιρετικά δαπανηροί. Αν και ο σχεδιασμός των εθνικών στρατών ακλουθούσε ψυχροπολεμικά πρότυπα, τα οποία ήταν πλέον ξεπερασμένα και επομένως αναποτελεσματικά. Αυτά τα δεδομένα σε συνδυασμό με τα γεγονότα του Σεπτεμβρίου του 2001 έκαναν τη ζήτηση για I.E.A ακόμα μεγαλύτερη. Έτσι οδηγούμαστε στην επέμβαση στο Ιράκ. Είναι γεγονός ότι η ανάπτυξη των δυνάμεων,

βάση του σχεδιασμού , ακολούθησε διαφορετική πορεία. Αυτό οφείλεται στην προσπάθεια ανοικοδόμησης του Ιρακινού κράτους μετά την πτώση του καθεστώτος. Η προσπάθεια αυτή έκανε, σε αρκετές περιπτώσεις, αναγκαία τη συμβολή των ιδιωτικών εταιρειών ασφάλειας, ειδικά, όσον αφορά την κατεύθυνση απομυθοποίησης του προηγούμενου καθεστώτος στη χώρα. Γενικότερα στο Ιράκ παρατηρείται η χρησιμοποίηση ,από κοινού, δυνάμεων των εθνικών συμμαχικών στρατών αλλά και δυνάμενων Ι.Ε.Α. Ο ρόλος των ιδιωτών στην πορεία του πολέμου είχε τεράστια ποικιλομορφία . Αναλάμβαναν αποστολές ,που αφορούσαν την τροφοδοσία μονάδων, μέχρι και τη φύλαξη νευραλγικών σημείων, σε διάφορες περιοχές. Τα χρήματα που δαπανήθηκαν ,συνολικά, ανέρχονται σε αρκετά δισεκατομμύρια δολάρια και σε αρκετές περιπτώσεις έχει καταγραφεί η κατασπατάληση τους από διάφορες εταιρείες. Τα περιστατικά αυθαιρεσίας ανδρών των Ι.Ε.Α στο Ιράκ είναι αρκετά και έχουν καταγραφεί στο διεθνή τύπο. Υπάρχουν αρκετά στατιστικά δεδομένα που φανερώνουν την εξαιρετικά σημαντική συμβολή των εργολάβων της ασφάλειας και στις δυο φάσεις του πολέμου στο Ιράκ. Έτσι δημιουργούνται δυο αντικρουόμενες εικόνες για τις Ι.Ε.Α. από τη μια με θετική συμβολή στους στόχους των συμμάχων και από την άλλη με αρκετά αντιπαραδείγματα αυθαιρεσίας και κατασπατάλησης δημοσίου χρήματος. Η αρνητική εικόνα οφείλεται και στον ελλιπή έλεγχο από τα αρμόδια εθνικά και διεθνή όργανα. Συνολικά η δράση των Ι.Ε.Α. στο Ιράκ θα μπορούσε να θεωρηθεί θετική καθώς, όπου τους ζητήθηκε να συνδράμουν τις συμμαχικές δυνάμεις, το έκαναν άμεσα και αποτελεσματικά. Μεμονωμένα περιστατικά δεν είναι σε θέση ν' αλλάξουν τη εικόνα αυτή. Από την άλλη η περιφρόνηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα περιστατικά κατάχρησης εξουσίας και οι υπερβολικές δαπάνες κάνουν αναγκαία τον πιο αποτελεσματικό έλεγχο τους. Αυτό μπορεί να συμβεί , αποτελεσματικά, μονάχα εάν οι εθνικές νομοθεσίες ευθυγραμμιστούν με το διεθνές δίκαιο και τις νόρμες του.

Η ανάλυση του φαινομένου της ιδιωτικοποίησης του πολέμου, καθιστά φανερό την ανάγκη επαναπροσέγγισης της χρήσης των Ι.Ε.Α, αφού η δράση τους αναμένεται στο μέλλον να γενικευθεί παρά να περιορισθεί. Η ανάπτυξη της ιδιωτικής στρατιωτικής βιομηχανίας, επιφέρει την ανάληψη ενός μέρους των αποκλειστικών αρμοδιοτήτων του κράτους στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, σταδιακά, στον ιδιωτικό τομέα. Τα κράτη είναι από μόνα τους εκείνα, τα οποία θα καθορίσουν την ισχυρή τους θέση για το αν θα είναι ισχυρότερα, σε σύγκριση με κάποια άλλα. Στόχος των κρατών αφενός θα πρέπει να είναι η εκτίμηση του οικονομικού και πολιτικού οφέλους και κόστους και ο καθορισμός με ακρίβεια του εύρους δράσης των Ι.Ε.Α. Αφετέρου το είδος των αποστολών τους καθώς και των υπηρεσιών, που θα εκχωρούνται στον ιδιωτικό τομέα, οι κανόνες λειτουργίας αλλά και οι λόγοι αναστολής τους . Τα κράτη, και κατ' επέκταση οι κυβερνήσεις, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να ελέγχουν, με λεπτομέρεια τον τρόπο λειτουργίας των εταιρειών αυτών. Σε κάθε περίπτωση, οι εκάστοτε κυβερνήσεις αλλά και οι διεθνείς οργανισμοί οφείλουν να αντισταθμίζουν τα θετικά και τα αρνητικά από την ιδιωτικοποίηση του πολέμου και να τροποποιήσουν το ισχύον νομικό

πλαίσιο. Όμως αυτό αδυνατεί να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στο χώρο της ιδιωτικής στρατιωτικής βιομηχανίας.

Είναι γεγονός ότι ο πόλεμος, οι συγκρούσεις και η βία είναι τα απαραίτητα στοιχεία για τη χρήση των ιδιωτικών στρατών. Είναι εμφανές επίσης ότι οι εταιρείες της βιομηχανίας προσπαθούν να αποκομίσουν το μέγιστο κέρδος από τέτοιου είδους γεγονότα. Όπως αναφέρεται και στο βιβλίο του Christopher Kinsey, *Private Contractors and the Reconstruction of Iraq* ενώπιον του κέρδους οι εταιρείες μπορεί να έχουν συμφέρον να διατηρηθούν οι συνθήκες που αυξάνουν τη ζήτησή τους και να συμβάλλουν, με τη συμπεριφορά τους, προς αυτήν την κατεύθυνση. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι οι εταιρείες δεν μπορούν να επιτελέσουν αποστολές με αντίθετο σκοπό. Η αποτελεσματικότητά τους μπορεί να είναι η λύση για αποστολές επιβολής και διατήρησης της ειρήνης στα πλαίσια του ΟΗΕ. Η συμβολή τους για την ασφαλή διεξαγωγή διεθνών ανθρωπιστικών αποστολών, προστατεύοντας αυτούς που μεριμνούν για την ανθρωπιστική βοήθεια. Μπορούν να αναλάβουν και αναλαμβάνουν, όχι μόνο την προστασία για λογαριασμό ΜΚΟ και διεθνών οργανισμών, αλλά και το έργο των τελευταίων σε μορφή ανάθεσης αποστολών. Η απομάκρυνση και εξουδετέρωση ναρκών και βομβών, που δεν έχουν εκραγεί, εντάσσεται σ' αυτήν την περίπτωση. Είναι λοιπόν στα χέρια των κρατών και της διεθνούς κοινότητας να συνεχίσουν τις προσπάθειες για την επιβολή της απαραίτητης νομικής ρύθμισης, αρχικά σε επίπεδο κρατικό και στη συνέχεια σε διεθνές επίπεδο. Η εναρμόνιση αυτών των δυο επιπέδων με τη συνεισφορά και συμμετοχή όλων των παραγόντων είναι απαραίτητη.

Όσον αφορά την παρουσία των Ι.Ε.Α. στο Ιράκ συνδυάζει και δικαιολογεί σε μεγάλο βαθμό όσα ακριβώς αναφέρθηκαν παραπάνω. Η δραστηριοποίηση των εργολάβων της ασφάλειας, στη σύγκρουση η οποία εξετάστηκε στην παρούσα εργασία, ήταν εξαιρετικά εμφανής και σε αρκετά σημεία αμφιλεγόμενη. Σε κανένα σημείο, ωστόσο, δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη. Είναι γεγονός πως υφίστανται αρκετά αρνητικά σημεία σε ολόκληρη τη διάρκεια της επέμβασης των δυτικών συμμάχων στο Ιρακινό έδαφος και αυτά συνδέονται άμεσα με την δράση των Ι.Ε.Α. Δεν είναι όμως αρκετά ώστε να αμαυρώσουν την εξαιρετικά θετική παρουσία τους ειδικά στο τμήμα εκείνο το οποίο αφορά την επίτευξη των στόχων των συμμάχων. Τόσο κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων με τις δυνάμεις του καθεστώτος Hussein όσο και στη συνέχεια, όπου τους ζητήθηκε, η συνδρομή τους υπήρξε καθοριστική. Η άμεση κινητοποίηση, τα γρήγορα αντανακλαστικά, η κατοχή του απαραίτητου τεχνολογικού υλικού και η απαγκίστρωση από γραφειοκρατικές διαδικασίες είναι ορισμένοι από τους λόγους της επιτυχίας τους. Υπάρχει, ωστόσο, και στην εξεταζόμενη επέμβαση ένα κενό στην επιτήρηση των εν λόγω εταιρειών. Από τη μια αφορά τον έλεγχο στη πραγματοποίηση των επιθυμητών αποτελεσμάτων και από την άλλη τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα αποτελέσματα επετεύχθησαν. Είναι επόμενο, εξαιτίας του κενού αυτού στην επιτήρηση, να υπάρχουν περιστατικά αυθαιρεσίας τα οποία, ωστόσο, δεν δικαιολογούνται. Τα πλέον σημαντικά, από τα περιστατικά αυτά, αφορούν την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων του πολέμου. Επίσης

σημαντικά πρέπει να θεωρηθούν τα περιστατικά με την υπερτιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η ύπαρξη αυτών των αρνητικών γεγονότων οφείλεται στην ελλιπή κρατική επιτήρηση και στην έλλειψη του κατάλληλου νομικού πλαισίου. Η ελλιπής κρατική επιτήρηση μπορεί, μέχρι ένα βαθμό, να δικαιολογηθεί από τις συνθήκες οι οποίες επικρατούν στα πεδία των μαχών. Η απουσία, όμως, εκείνου του νομοθετικού πλαισίου το οποίο θα θέτει συγκεκριμένα όρια στη δράση των Ι.Ε.Α. έχει τονιστεί από αρκετούς μελετητές για μεγάλο χρονικό διάστημα. Μια συνολική αποτίμηση της παρουσίας των εργολάβων της ασφάλειας στη συγκεκριμένη περίπτωση θα ήταν περισσότερο θετική παρά αρνητική. Οι ιδιώτες, και εδώ, κατάφεραν να αναπτύξουν τα σημεία υπεροχής τους σε σύγκρουση με τους εθνικούς στρατούς και να κρύψουν όποιες τυχόν αδυναμίες τους. Ειδικά στο επιχειρησιακό τμήμα, το οποίο θεωρείται το πλέον σημαντικό, η παρουσία τους έχει ένα εξαιρετικά θετικό πρόσημο, με ελάχιστα αρνητικά σημεία. Περιφερειακές συγκρούσεις, όπως αυτή στο Ιράκ, κάνουν εμφανή την χρησιμότητα των Ι.Ε.Α. και στο μέλλον. Θεωρείται πως η ανάπτυξη τους ειδικά μετά τον ψυχρό πόλεμο υπήρξε ραγδαία. Δεδομένων των ρευστών συνθηκών σε αρκετά σημεία του πλανήτη, ειδικά με την ύπαρξη αδύναμων κρατικών σχηματισμών, η ανάπτυξη αυτή δεν αποκλείεται να συνεχιστεί. Η χρησιμοποίησή τους στο Ιράκ και μετά την σύλληψη του Saddam Hussein καταδεικνύει την δυνατότητα των εν λόγω εταιρειών για ανάληψη αποστολών με αρκετά διαφορετικό χαρακτήρα. Κλείνοντας είναι βέβαιο πως από το παράδειγμα του Ιράκ οι εθνικές κυβερνήσεις είναι σε θέση να αντλήσουν χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για τη χρησιμοποίηση των Ι.Ε.Α στο μέλλον όσο και για τον πιο αποτελεσματικό έλεγχό τους. Η μελλοντική παρουσία τους, επομένως, είναι δεδομένη και μέχρι ένα βαθμό κρίνεται απαραίτητη.

6.Πηγές-Αναφορές.

- Abrahamsen Rand and Williams M., *Securing the city; Private security companies and non-state authority a global governance*, International Relations, 2007, 21(2), 237-53.
- Al Jazeera, *US casualties in multiple Iraq attacks*, published 8th June 2004.
- Benz Kathy, *Lawsuit targets Abu Ghraib contractors*, CNN, July 27 2004.
- Bremer P.L. with Mc Connell M, *My year in Iraq the struggle to built a future of hope*, New York Simon Schuster, 2006, 37-42.
- Caroline Holmquist, *Private security companies, The case of regulation*, SIPRI Policy paper No.9, January 2005, 42-58.
- Charles C. Moskos, John Allen Williams, David R. Seagal, *Toward a Postmodern Military: The United States as a Paradigm, The Postmodern Military*, Oxford: Oxford University Press, 2000, 15.
- Christopher Kisney, *Corporate soldiers and international security*, 2003, 105-109.
- Damian Lilly, *The privatization of security and peacebuilding; a framework for action*, International Alert, 2000, 12-14.
- Eicher Michael, *Protecting U.S. Diplomats in Iraq: What Can the U.S. Department of State Do to Improve its Management and Oversight of Security Contractors in Iraq?*, Marine Corp Command and Staff College, 2008, 8-13.
- Emma Sky, *Iraq, From surge to sovereignty*, Foreign Affairs, March/April 2011, 1-24.
- Fidler S. and Catan T., *Private military companies pursue and peace divided*, Financial Times, July 24 2003, 3.
- Government of New Zealand, *Mercenary Activities (Prohibition) Bill*, Defence and Trade Committee, 2004, 1.
- Hyder Gulam, *The rise of private military companies*, Peace Operations Training Institute, 24-3.
- *International Convention Against the Recruitment, Financing and trading of mercenaries*, A/RES/44/34 72ND plenary meeting-use.
- Isenberg David, *A fistful of contractors ; the case of a pragmatic assessment of private military companies in Iraq*, British American Security Information Council, Research Report 2004.4, September 2004, 7.
- James Conachy, *Private military companies in Iraq: profiting from colonialism*, 2004, <http://www.wsws.org/en/articles/2004/05/pmcs-m03.html>.
- Jeel Baum and Anita M. McGahan, *Outsourcing war; The evolution of the private military industry after the cold war*, Rotman School of Management, University of Toronto, February 20 2009, 19-24.
- John S. Duffield, *Oil and the Iraq war; How to benefit, and might still*, MERIA journal, vol.9, No2, June 2005, 10-17.
- Joseph Cirincione, Jessica Mathews and George Perkovich, *WMD in Iraq;*

- Evidence and implications*, Carnegie endowment for international peace, Washington D.C., 2004, 19-26.
- Kevin Baker, *The quietest war*, American Heritage, October 2006.
 - L. Elizabeth Chamblee, Post war Iraq; prosecuting Saddam Hussein, cite as 7-cal, Crim. L. Rev.1, 1-3, 27.
 - Leander A., *The power to construct international security; On the significance of the private military companies*, Journal of International Studies 33(3), 2005 b, 3-26.
 - Linda Bilmes, Joseph Stiglitz, *The economic cost of the Iraq war: An appraisal three years after the beginning of the conflict*, National Bureau of Economic Research, February 2006, 1-5.
 - M. Mallet, *Mercenaries and their masters; warfare in renaissance Italy*, The Bodley Head, London 1974, 9-12.
 - Miller, T. Christian, *Private Contractors Outnumber US Troops in Iraq*, The Los Angeles Times, 2007, <http://www.commondreams.org/archive/2007/07/04/2284>.
 - Muncler H., *Οι νέοι πόλεμοι νέοι εχθροί και νέες μορφές πολέμου*, 2005, Αθήνα Καστανιώτης, 29.
 - Nikolaos Tzifakis, *Contracting out to private military and security companies*, Center for European Studies, 2012, 34-42.
 - Patrick Radden Keefe, *Iraq: America's private armies*, vol.51, number13, August 12 2004, The New York Review of Books, 7-13.
 - Peter W. Singer, 2005, <http://www.foreignaffairs.com/articles/60627/p-w-singer/outsourcing-war>.
 - Peter W. Singer, Le Mond, 27 May 2004.
 - Peterson V., *Sovereignty and privatizing the military; An institutional explanation*, Contemporary Security Policy, 31(3), 2010, 31-52.
 - Raymond Hinnebush, *The American invasion of Iraq; Causes and consequences*, Perceptions, Spring 2007, 9-10.
 - Republic of South Africa, Government Gazette, vol. 395 Cape Town, 20 May 1998, No.18912, 'No.15 of 1998: Regulation of Foreign Military Assistance Act.
 - Ricks E. Thomas, *Fiasko Ο Αμερικανικός πόλεμος στο Ιράκ*, Αθήνα Ιωλκός, 2007.
 - Risen, James and Timothy Williams, *US Looks for Blackwater Replacement in Iraq*, The New York Times, 2009.
 - Rory Fogarty, Private contractors in Iraq, death, democracy and the American public 2001-2007, University College Dublin of Arts and Celtic Studies, August 2010, 5-17.
 - Ruta Nickmar, *From Bosnia to Baghdad, The case of regulating private military and security companies*, 2005, 10.
 - S.C. Res. 688, U.N. SCOR 46th Sess., 2382d mtg., U.N. Doc. S/RES/688V,

- 1991.
- S.C. Res.1441, U.N. SCOR, 57th Sess. 4644th mtg. at 3, 5, U.N. Doc /Res/1441, 2002.
 - See Garlan and B. Caven, *War in the ancient world, The panic wars*, St. Martin's Press, New York 1980, 13-26.
 - Singer, Peter W., *Outsourcing the War*, The Brookings Institution, April 16, 2004, http://www.brookings.edu/articles/2004/0416defenseindustry_singer.aspx?p=1 .
 - Spearin Christopher, *American hegemony incorporated: The importance and implications of military contractors in Iraq*, Contemporary Security Policy, 2003, vol24, 3.
 - Taulbee Larry, *Reflections on the mercenary small wars and insurgencies*, 9(2), 1998, 145-163.
 - Thomas Hammes, *The Sling and the Stone: On War in the 21st Century Zenith*, Military Classics, 2004, 14-26.
 - Thomson Ginger and James Risen, *Plea by Blackwater guards help indict others*, New York Times, December 8 2008.
 - United Nations. General Assembly, *International Convention Against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries*, General Assembly Resolution 44/34, 1999.
 - Ανδρέας Λιαρόπουλος, *Η ιδιωτικοποίηση του πολέμου. Ο ρόλος των ιδιωτικών στρατιωτικών εταιρειών στη διεθνή ασφάλεια*, Αεροπορική Επιθεώρηση, τεύχος 101, Αύγουστος 2014, 18.
 - Ιωάννης Μιχαλέτος, 2014, http://www.rimse.gr/2014/04/blog-post_12.html.
 - Χειλά Ειρήνη, *Η συνεργασία μεταξύ NATO ΚΑΙ Ε.Ε.*, Δημοσίευση : 12/04/2009.